

Heippa! 3

Työkirja – Arbetsbok

Raija Kangassalo

Skolverket

www.skolverket.se

Sisältö – Innehåll

1. On aika aloittaa taas koulu ... 3
2. Isä ajaa kolarin ... 8
3. Me otetaan teidät mukaan! ... 11
4. Miksi minä en löydä avainta? ... 14
5. Roope on jo lukenut kirjan ... 18
6. Olivia odottaa bussia ... 22
7. Mihin Söpö on mennyt? ... 26
8. Kortteja ja sähköpostiviestejä ... 30
9. Yleisurheilukisat ... 32
10. Mitä ruokaa tänään on? ... 36
11. Keittiössä ... 39
12. Ruoanlaitossa ... 42
13. Ruokapöydässä ... 45
14. Hölmölän eukkojen uintireissu ... 49
15. Hölmölän ukkojen ruokalepo ... 54
16. Eläinsatuja ... 57
17. Hiiri kissalla räätälinä ... 62
18. Maalaistalossa ... 65
19. Loruja ... 68
20. Suomi ja Ruotsi kuuluivat kauan yhteen ... 71
21. Ruotsin kuningaskunnassa ... 75
22. Metsäsuomalaisia ... 78
23. Götanmaa, Sveanmaa ja Norrlanti ... 80
24. Lähdetäänkö Kuuhun? ... 83
25. Aurinkokunta? ... 86
26. Kirjoitetaan runoja! ... 90
27. Saariset muuttavat pienemmästä isompaan ... 91
28. Kaikkein pienin ja suloinen ... 94
29. Milloin on pääsiäinen? ... 98
30. Kukkien aikaan ... 100
31. Liinu opettelee ajamaan pyörällä ... 104
32. Joulujuhannus ... 107
33. Tehdään himmeli ja lumilyhty! ... 109
34. Ruotsin kansallispäivä ... 111
35. Mummo muuttaisi Suomeen ... 114

1. On aika aloittaa taas koulu

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Miksi on kurja, että koulu alkaa? Miksi on kiva? Varför är det tråkigt att skolan börjar? Varför är det kul?
2. Kuka on Jonnan opettaja? Entä kuka on Samin mentori? Vem är Jonnas lärare? Vem är Samis mentor då?
3. Kuka oli Jonnan ja Samin suomenopettajana, kun Anneli oli äitiyslomalla? Vem var Jonnas och Samis finsklärare när Anneli var barnledig?
4. Minkä luokan opettaja hän nyt on? För vilken klass är hon lärare nu?
5. Opettaako hän vain sitä luokkaa? Undervisar hon bara i den klassen?
6. Mikä on suurimman osan äidinkieli? Vad är modersmålet för de flesta?
7. Mitä kieliä sinun luokkatoverisi osaavat? Vilka språk kan dina klasskamrater?
8. Onko tärkeää, että suomen kieltä opetetaan koulussa? Miksi? Är det viktigt att finska undervisas i skolan? Varför?
9. Opetetaanko sinun koulussasi muita kieliä? Mitä kieliä? Undervisar man i andra språk i din skola? Vilka språk?
10. Mitä tarkoittaa *monikielinen* ja *monikulttuurinen*? Esitä jokin esimerkki. Vad innebär *flerspråkig* och *flerkulturell*? Presentera ett exempel.

2. **Kerrataan vähän!** Vi repeterar lite!

a. **Lukusanan jälkeen A-sija.** Efter räkneord står ordet i A-kasus: *kaksi poikaa* två pojkar, *kolme tyttöä* tre flickor. Fyll i de följande:

neljä auto___ fyra bilar

seitsemän päivä___ sju dagar

sata kruunu___ hundra kronor

viisikymmentä äyri___ femtio öre

kolme euro___ tre euro

kaksikymmentä sentti___ tjugo cent

Käännä suomeksi! Översätt till finska! Hjälptord finns i ordlådan.

1. På vägen går fem bilar och två cyklar.

2. Hon äter två bitar bröd.

3. Han dricker tre glas mjölk.

4. Boken kostar etthundrafemtio två kronor och femtio öre.

5. Godiset kostar två euro och trettio cent.

Sanalaatikko – Ordlåda

auto bil euro euro ja och juo dricker hän hon/han kaksi två karkki godis
kirja bok kolme tre kolmekymmentä trettio kruunu krona kulkee hon/han går lasi glas
leipä bröd maito mjölk maksaa den kostar pala bit pyörä cykel
sataviisikymmentäkaksi etthundrafemtio två sentti cent syö hon/han äter
tiellä på vägen viisi fem viisikymmentä femtio äyri öre

b. Kielten nimet usein A-sijassa. Namnen på språk står ofta i A-kasus: *Osaan suomea ja ruotsia*. Jag kan finska och svenska.

Käännä suomeksi! Översätt till finska! Hjälptord finns i ordlådan.

1. Tobias kan svenska, franska och engelska.

2. Manouk talar armeniska, arabiska och svenska.

3. Mormor förstår engelska men hon talar inte det.

4. Igor talar ryska, finska och svenska.

5. Sami och Jonna talar finska, svenska och engelska.

6. Sami har börjat läsa spanska i skolan.

Sanalaatikko – Ordlåda

arabia arabiska armenia armeniska ei puhu sitä hon/han talar inte det
englanti engelska espanja spanska hän hon/han ja och koulussa i skolan
mummo mormor mutta men on alkanut lukea hon/han har börjat läsa
osaa hon/han kan puhuu talar puhuvat de talar ranska franska ruotsi svenska
sitä det suomi finska venäjä ryska ymmärtää hon/han förstår

3. Mennään! + MA-muoto. Vi går! + MA-form.

a. **Käännä ruotsiksi!** Översätt till svenska! Läraren hjälper dig.

1. Lähdetään *uimaan!*

2. Käydään *hakemassa* uikkarit!

3. Mennään *syömään!*

b. **Käännä suomeksi!** Översätt till finska!

4. Vi går och lägger oss!

5. Vi går och hämtar kläderna!

6. Vi åker och hälsar på hos mormor!

7. Vi går till skogen och bygger koja!

4. Mistä olet tulossa ja mihin olet menossa? Varifrån och vart är du på väg?

a. **Käännä ruotsiksi!** Översätt till svenska! Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Pojat ovat tulossa koulusta.

2. He ovat menossa uimaan.

3. Isä on menossa töihin.

b. **Käännä suomeksi!** Översätt till finska!

4. Flickorna är på väg från dansskolan.

5. Mamma är på väg till arbetet.

6. Janne är på väg till skolan.

7. Frida är på väg från att spela fotboll.

Sanalaatikko – Ordlåda

he de isä pappa jalkapalloa fotboll kouluun till skolan olla menossa vara på väg till
 olla tulossa vara på väg från pelaamasta (från) att spela pojat pojkar
 tanssikouluun till dansskolan tytöt flickor töihin till arbete uimaan (till) att bada
 äiti mamma

5. **On syksy.** *Det* är höst. Ingen motsvarighet till *det* i den finska satsen!

a. **Käännä ruotsiksi!** Översätt till svenska! Ordhelp finns i ordlådan.

1. On tullut elokuva.

2. On aika aloittaa koulu.

3. On mukava juosta metsissä, pelata palloa ja olla rannalla.

4. On kiva, että koulu alkaa!

5. On tärkeää, että suomea opetetaan koulussa.

b. **Käännä suomeksi!** Översätt till finska!

6. Det är september.

7. Det regnar och blåser.

8. Men ibland är det soligt.

9. Då är det trevligt att gå och plocka lingon.

10. Det är viktigt att vi samlar krafter för vintern.

Sanalaatikko – Ordlåda

aika dags **alkaa** börja **aloittaa** börja **aurinkoista** soligt **elokuu** augusti **että** att
joskus ibland **juosta** springa **keräämme** vi samlar **kiva** kul **koulu** skola **koulussa** i skolan
käydä **poimimassa** gå och plocka **metsissä** i skogar **mukava** trevligt **mutta** men **olla** vara **on** det är
on tullut det har blivit **opetetaan** lärs ut **palloa** boll **pelata** spela **puolukoita** lingon
rannalla på stranden **sataa** det regnar **silloin** då **suomea** finska **syyskuu** september
talveksi för vintern **tuulee** det blåser **tärkeää** viktigt **voimia** krafter

2. Isä ajaa kolarin

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mihin isä on menossa, kun hän ajaa kolarin? Vart är pappa på väg när han krockar?
2. Missä kolari sattuu? Var händer krocken?
3. Mitä tapahtuu? Vad händer?
4. Mitä vammoja vanha rouva ja isä saavat? Vilka skador får den gamla damen och pappa?
5. Mitä isä on ajatellut tehdä? Vad har pappa tänkt att göra?
6. Minkälaisen auton Jonna haluaa? Vilken slags bil vil Jonna ha?
7. Entä Sami? Sami då?
8. Mitä Liinu haluaa? Vad vill Liinu?
9. Minkälaisen auton he ostavat? Onko se hyvä? Vilken slags bil köper de? Är den bra?
10. Minkävärinen auto on? Onko se nopea? Onko siinä linnunkakkaa? Vilken färg har bilen? Är den snabb? Finns det fågelsbajs på den?

2. US-sanat. US-ord.

US-orden slutar i grundformen på *u + s* eller *y + s*. I böjningsformerna får de en *kse*-stam i stället för *s*. Titta noga på följande exempel:

vastaus svar → vastauksessa i svaret
kysymys fråga → kysymyksessä i frågan

Gör på samma sätt:

risteys korsning → _____ i korsningen

vakuutus försäkring → _____ från försäkringen

Fortsätt på samma sätt:

maanjäristys jordbävning → _____ i jordbävningen

ilmoitus meddelande → _____ i meddelandet

3. **Käännä suomeksi!** Översätt till finska! Hjälp finns i ordlådan.

1. Svara på frågan!

2. I svaret finns ett fel.

3. Krocken skedde i korsningen.

4. Från försäkringen får man ersättning.

5. I jordbävningen dog mycket folk.

6. Det sades i meddelandet.

Sanalaatikko – Ordlåda

ilmoituksessa i meddelandet kolari krocken korvauksen ersättning kuoli omkom kysymykseen på frågan maanjäristyksessä i jordbävningen on det finns paljon ihmisiä mycket folk risteyksessä i korsningen saa man får sanottiin sades sattui den skedde se det vakuutuksesta från försäkringen vastaa! Svara! vastauksessa i svaret yksi virhe ett fel

4. **N-objekti**. *N-objekt*. Diskutera begreppet tillsammans med läraren. Titta noga på exempelmeningarna.

Isä ostaa auton. Pappa köper en bil.

Äiti sytyttää lampun. Mamma tändar lampan.

Minä luen tämän kirjan. Jag läser den här boken.

Märker du att det första ordet står i *grundformen*. Då kan inte det sista ordet stå i grundformen utan man sätter där ett *n*. Nu är det din tur att fortsätta: understryk det första ordet och sätt ett *n* på det sista ordet.

Hän ajaa kolari___. Han krockar. Auto saa lommo___. Bilen får en buckla. Rouva saa

aivotärähdykse___. Damen får en hjärnskakning. Isä saa kuhmu___. Pappa får en bula.

5. **Käännä suomeksi!** Översätt till finska! Hjälp finns i ordlådan.

1. Jag köper en ny bil.

2. Jag vill ha en röd jacka!

3. Jonna vill ha en silverfärgad bil.

4. Sami vill ha en snabb och bra cykel.

5. Mamma lånar en bok.

6. Tindra får en blå jacka.

7. Vännerna hämtar mormor med bil.

Sanalaatikko – Ordlåda

autolla med bil **ja** och **hakevat** de hämtar **haluaa** hon/han vill ha
haluan jag vill **hopeanvärisen auton** en silverfärgad bil **kirjan** en bok **lainaa** hon/han lånar **minä** jag
mummon mormor **nopean ja hyvän polkupyörän** en bra och snabb cykel
ostan jag köper **punaisen puseron** en röd tröja **saa** hon/han får **sinisen takin** en blå jacka **uuden**
auton en ny bil **ystävät** vännerna **äiti** mamma

3. Me otetaan teidät mukaan!

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mihin Anderssonit ovat lähdössä? Vart är familjen Andersson i färd att åka?
2. Mitä he tarvitsevat mukaan? Vad behöver de ha med sig?
3. Onko Jakke ottanut kirjan ja piirustusvälineet? Har Jakke tagit boken och ritutrustningen?
4. Mitä muuta Jakke haluaa mukaan? Vad annat vill Jakke ha med sig?
5. Hakeeko äiti sukset ja sauvat? Ska mamma hämta skidorna och stavarna?
6. Mitä Aliisa haluaa mukaan? Vad vill Aliisa ha med?
7. Mitä hän lähtee hakemaan? Vad går hon och hämtar?
8. Miksi isällä on kiire? Varför har pappa bråttom?
9. Kenet he ovat unohtaneet autosta? Vem har de glömt från bilen?
10. Ottavatko he Aliisan ja Sintun mukaan? Tar de med sig Aliisa och Sinttu?

2. T-objekti. T-objekt.

a. **Objekti monikossa**. Om flera saker använder man T-form ofta som objekt:

He tarvitsevat mukaan vaatteet, lakanat ja kirjat. De behöver ha kläder, lakan och böcker med sig.
Äiti hakee sukset ja sauvat. Mamma hämtar skidorna och stavarna.

Käännä suomeksi! Översätt till finska! Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Jag klär på mig trosor/kalsonger, långbyxor, sockor, och ett linne/en undertröja, en tröja/en skjorta och en jumper/en ylletröja.

2. Jag behöver ha även ytterkläder: raggsockor, vinterskor, en vinterjacka, vantar/fingervantar och en mössa.

3. Läraren tar med sig även glasögonen, och Jakke tar hörlurarna.

4. Jakke packar även badbyxorna och simfötterna i ryggsäcken.

Sanalaatikko – Ordlåda

(poikien) alushousut kalsonger (tyttöjen) alushousut trosor
 aluspaidan linne/undertröja kuulokkeet hörlurarna lakin mössa lapaset vantar
 myös även neulepuseron/jumpperin jumper opettaja lärare
 ottaa mukaansa hon/han tar med sig paidan skjorta pakkaa hon/han packar
 pitkähousut långbyxor puen päälleni jag klär på mig puseron tröja
 reppuun (här:) i ryggsäcken räpylät simfötter silmälasit glasögonen
 sormikkaat fingervantar sukat sockor sukka housut strumpbyxor
 talvikengät vinterskor talvitakin vinterjacka tarvitsen jag behöver ha
 uikkarit badbyxor ulkovaatteet ytterkläder villapuseron ylletröja
 villasukat raggsockor

b. Persoonapronominien T-objekti. T-objektet vid personliga pronomen.
 Även för de personliga pronomen och frågepronomenet *kuka* vem används T-objekt.

Standardspråk

Grundform	T-form	Betydelse
<i>minä</i> jag	<i>minut</i>	mig
<i>sinä</i> du	<i>sinut</i>	dig
<i>hän</i> hon/han	<i>hänet</i>	henne/honom
<i>me</i> vi	<i>meidät</i>	oss
<i>te</i> ni	<i>teidät</i>	er
<i>he</i> de	<i>heidät</i>	dem

Täydennä! Fyll i!

1. Minä otan _____ mukaan. Jag tar dig med mig.

2. Tapasin eilen Pekan. Näin _____ sattumalta. Jag träffade Pekka i går. Jag såg honom av en slump.

3. Tiinalla on pian synttärit. Hän aikoo kutsua myös _____. Tiina har födelsedagskalas snart. Hon tänker bjuda in även mig.
4. Näin _____ kaupungilla. Jag såg dem på stan.
5. Tiina kertoi, että näit _____ kaupungilla. Tiina talade om att du såg oss på stan.
6. Isä vie _____ illalla juhliin. Pappa tar oss till festen i kväll.

Talspråk

Grundform	T-form	Betydelse
<i>mä, mää, mie</i> ^{jag}	<i>mut, mun, miut</i>	mig
<i>sä, sää, sie</i> ^{du}	<i>sut, sun, siut</i>	dig
<i>se</i> ^{hon/han}	<i>sen</i> ¹	henne/honom
<i>myö</i> ^{vi}	<i>meiät</i>	oss
<i>työ</i> ⁿⁱ	<i>teiät</i>	er
<i>ne</i> ^{de}	<i>ne</i> ²	dem

I talspråket används även samma former som i standardspråket.

Fyll i med de talspråksformer som du känner igen.

7. Ne kuttu _____ juhliin. Dom inbjöd oss till festen.
8. Ottaako se _____ mukaan? Tar han dig med sig?
9. Me tunnettiin _____ heti. Vi kände igen dem med en gång.
10. Ne vie _____ Helsinkiin. De tar henne till Helsingfors.
11. Myö nähtiin _____ kaukaa. Vi såg er på långt håll.
12. Viettäkö työ _____ perille? Tar ni mig ända fram?

3. Minä ottaisin autiolle saarelle mukaan... Jag skulle ta med mig till en öde ö... Skriv namnen på de saker som du skulle ta med dig till en öde ö. Skriv *på finska!* Använd *N*-formen eller *T*-formen. Läraren hjälper dig.

4. Piirrä itsesi ja tavarat autiolla saarella! Rita dig själv och sakerna på en öde ö. Häng upp teckningen på väggen.

¹ Har ingen *T*-form.

² Har ingen *T*-form.

4. Miksi minä en löydä avainta?

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mitä Senni ja Silja leikkivät? Vad leker Senni och Silja för något?
2. Kenen vuoro on nyt kätkeä avain? Vems tur är det nu att gömma nyckeln?
3. Mihin Senni panee avaimen? Var lägger Senni nyckeln?
4. Mistä Silja etsii avainta? Var letar Silja efter nyckeln?
5. Suuttuuko Silja? Blir Silja sur?
6. Löytääkö Silja avaimen? Hittar Silja nyckeln?
7. Pitääkö Sennin etsiä kauan? Måste Senni leta länge?
8. Mistä Senni etsii? Var letar Senni?
9. Mistä se löytyi? Var fanns den?
10. Mikä on nopeuden huippu? Vad är toppen på snabbheten?

2. **Opetellaan taivuttamaan pikkusanoja.** Vi lär oss att böja småord.

a. **Sano ja kirjoita uudestaan!** Säg och skriv på nytt de olika formerna i de tomma rutorna i tabellen. Läs först de ifyllda kolumnerna. Läraren hjälper dig.

Grundform	A-kasus	N-kasus	Grundform	A-kasus	N-kasus
se den/det	<i>sitä</i>	<i>sen</i>			
tu den där/det där	<i>tuota</i>	<i>tuon</i>			
tämä den/det här	<i>tätä</i>	<i>tämän</i>			
ne de	<i>niitä</i>	<i>niiden</i>			
nuo de där	<i>noita</i>	<i>noiden</i>			
nämä de här	<i>näitä</i>	<i>näiden</i>			

b. **Käännä suomeksi!** Översätt till finska! Hjälperd finns i ordlådan. Välj mellan A-kasus och N-kasus för ordet *se*. Tips: Om den svenska satsen innehåller ordet *inte* i, ska *se* stå i A-kasus, alltså i formen *sitä*. Annars står det i formen *sen*.

1. Först hittar Senni inte den.

2. Till slut hittar hon den.

3. Silja hittar inte den.

4. Hon gömmer inte den på nytt.

5. Hon glömmer den.

6. Senni ser en spännande bok i bokhandeln.

7. Hon kan inte köpa den, för hon har inte pengar.

Sanalaatikko – Ordlåda

ei löydä hon/han hittar inte ensin först **hän ei piilota** hon/han gömmer inte
hän ei voi hon/han kan inte **hän unohtaa** hon/han glömmer **hänellä ei ole** hon/han har inte
jännittävän kirjan en spännande bok **kirjakaupassa** i bokhandeln **lopulta** till slut
löytää hon/han hittar **näkee** hon/han ser **ostaa** köpa **rahaa** pengar **sillä** för
uudestaan på nytt

3. Muita sanoja A- ja N-sijassa. Andra ord i A- och N-kasus.

a. Täydennä esimerkin mukaan! Fyll i tabellen enligt exemplet! Ordbetydelser finns i ordlådan.

Grundform	A-kasus	N-kasus	Grundform	A-kasus	N-kasus
kirja	<i>kirjaa</i>	<i>kirjan</i>	koira		
pallo			keinu		
kesä	<i>kesää</i>	<i>kesän</i>	pesä		
käpy			väri		
<i>kieli</i>	<i>kieltä</i>	<i>kielen</i>	<i>pieni</i>		
<i>sieni</i>			<i>vuori</i>		
<i>sininen</i>	<i>sinistä</i>	<i>sinisen</i>	<i>punainen</i>		
<i>valkoinen</i>			<i>ihminen</i>		

b. Täydennä esimerkin mukaan! Fyll i tabellen enligt exemplet. Ordbetydelser finns i ordlådan.

Grundform	A-kasus	N-kasus
<i>avain</i>	<i>avainta</i>	<i>avaimen</i>
<i>puhelin</i>		
<i>ajastin</i>		
<i>tulostin</i>		
<i>helistin</i>		
<i>MP3-soitin</i>	<i>MP3-soitinta</i>	<i>MP3-soittimen</i>
<i>kahvinkeitin</i>		
<i>kaukosäädin</i>	<i>kaukosäädintä</i>	<i>kaukosäätimen</i>
<i>kudin</i>		

Sanalaatikko – Ordlåda

<p>ajastin timer avain nyckel helistin skullra ihminen människa kahvinkeitin kaffebryggare kaukosäädin fjärrkontroll keinu gunga kesä sommar kieli språk, tunga kirja bok koira hund kudin stickning käpy kotte MP3-soitin MP3-spelare pallo boll pesä bo pieni liten puhelin telefon punainen röd sieni svamp sininen blå tulostin skrivare valkoinen vit vuori berg väri färg</p>

c. Täydennä suomeksi! Fyll i på finska! Obs! Om satsen innehåller ordet *inte* står objektet i A-kasus. Annars står det i N-kasus.

1. Tarvitsen uuden _____. Jag behöver en ny bok.
2. En osta _____ tänään. Jag köper *inte* boken i dag.
3. Minna heittää _____ koriin. Minna kastar bollen i korgen.
4. Maija ei löydä _____. Maija hittar *inte* bollen.
5. En ota _____ mekkoa. Jag tar *inte* den blå klänningen.
6. Otan _____ takin. Jag tar den vita jackan.
7. Ensin Silja ei löydä _____. Först hittar Silja *inte* nyckeln.

8. Lopulta hän löytää _____. Till slut hittar hon nyckeln.
9. Roope haluaa _____. Roope vill ha en MP3-spelare.
10. Hänellä ei ole varaa ostaa _____. Han har *inte* råd att köpa MP3-spelare.

4. Etsi verbit! Leta efter verben!

I rutsystemet finns 50 finska verb i grundformen. *Olla* och *tulla* är skrivna med fet stil. Leta efter och stryk över andra verb. De står vågrätt eller lodrätt. Hjälp finns i ordlådan.

P	I	T	Ä	Ä	J	A	K	S	A	A	A	O	A	L	A	V	J	A	N	S	S
U	K	A	A	T	U	A	K	T	A	R	V	I	T	A	G	I	Ä	I	R	T	O
K	S	A	N	O	A	L	E	I	P	O	A	A	D	I	H	E	R	Ä	T	Ä	I
E	A	L	E	U	R	H	R	I	A	K	C	M	A	T	Ö	D	I	N	A	M	T
A	A	S	U	A	N	Y	T	N	N	M	I	E	T	T	I	Ä	Ä	U	I	P	T
C	D	T	T	E	B	P	O	P	N	I	V	N	N	A	O	L	U	K	E	A	A
N	A	L	K	A	A	Ä	A	E	A	N	T	N	E	A	Ö	K	H	K	T	N	A
N	G	P	A	I	S	T	A	A	J	J	L	Ä	H	T	E	Ä	I	U	U	T	V
M	T	I	E	T	Ä	Ä	H	S	U	O	E	Y	L	E	T	V	E	A	L	A	J
H	U	O	M	A	T	A	S	S	T	L	K	I	I	H	S	E	O	T	T	A	A
A	N	P	A	J	O	B	J	A	E	L	U	J	D	D	I	L	F	V	K	N	I
L	T	E	I	Ä	P	T	U	L	L	A	U	H	M	Ä	Ä	L	Ö	Y	T	Ä	Ä
U	E	L	S	Ä	U	E	O	A	L	A	L	Ö	Y	T	Y	Ä	T	K	Ä	H	Y
T	A	A	T	D	H	S	S	T	A	K	L	S	Y	Ö	D	Ä	T	U	O	D	A
A	D	T	A	Ä	U	N	T	S	R	S	A	S	I	T	Ö	K	Ä	Y	D	Ä	I
E	E	A	A	P	A	J	A	T	E	L	L	A	U	A	L	O	I	T	T	A	A

Sanalaatikko – Ordlåda

ajatella tänka **alkaa** börja **aloittaa** börja **antaa** ge **asua** bo **etsiä** leta **haluta** vilja
herätä vakna **huomata** upptäcka **hypätä** hoppa **jaksaa** orka **juosta** springa
jutella småprata **jäädä** stanna (kvar) **kaatua** falla **kertoa** berätta **kuulla** höra
kävellä gå, promenera **käydä** gå, besöka **laittaa** sätta, lägga, ställa, stoppa i
leipoa baka **lukea** läsa **löytyä** finnas, hitta **löytää** hitta, finna **lähteä** åka
maistaa smaka **mennä** gå, åka, färdas **miettiä** fundera **nousta** stiga **nukkua** sova
nähdä se **olla** vara, finnas, ha, ligga **ottaa** ta **paistaa** steka
panna sätta, lägga, ställa, stoppa i **pelata** spela (spel) **pitää** tycka om, måste, hålla i
puhua tala, prata **pukea** klä **saada** få **sanoa** säga **soittaa** spela (instrument), ringa (med telefon)
syödä äta **tarvita** behöva **tehdä** göra **tietää** veta **tulla** komma, bli
tuntea känna, känna igen **tuoda** komma med **viedä** ta med sig

5. Roope on jo lukenut kirjan

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mitä Roope on kova tekemään? Vad är Roope flitig på att göra?
2. Millaista kirjaa hän on nyt lukemassa? Vilken slags bok håller han på att läsa nu?
3. Millaista kirjaa Tindra on lukemassa? Vilken slags bok håller Tindra på att läsa?
4. Miksi Tindra saattaa myöhästyä koulusta? Varför kan Tindra komma sent till skolan?
5. Kuka on ahkera lukemaan lehteä? Vem är flitig på att läsa tidning?
6. Missä hän lukee aamulehden? Var läser han morgontidningen?
7. Mitä Jonna on taitava tekemään? Vad är Jonna skicklig på att göra?
8. Millaista piirustusta hän on nyt piirtämässä? Vilken slags teckning håller hon på att rita nu?
9. Mitä Roope on juuri nyt piirtämässä? Vad håller Roope på att rita nu?

2. **Mitä sinä olet hyvä tekemään?** Vad är du bra på att göra?

Lek tillsammans! Alla säger i tur och ordning vad hon/han tycker om att göra, vad hon/han ofta gör, vad hon/han är bra eller skicklig att göra. Börja med att säga till exempel: *Olen kova piirtämään.* Skriv detta på tavlan.

Om det inte finns många elever i gruppen kan ni prata om personer som inte är närvarande. Vad är de bra på? Alla tycker om att göra någonting eller är bra på någonting!

Prata om vad som gör att ni tycker om att göra vissa saker. Skriv upp på tavlan på finska några ord som är viktiga i sysslan.

3. **Hän lukee kirjan – kirjaa.** Han läser ut boken – han håller på att läsa boken.

När man har läst ut hela boken, säger man: *Olen lukenut kirjan.*

När man håller på och läser i boken, säger man: *Luen kirjaa.*

Täydennä! Fyll i enligt betydelsen.

<i>kirjaa – kirjan</i>
Luen tänä iltana _____ loppuun. Jag läser ut boken i kväll. Olen vasta lukemassa _____. Jag håller på först och läser boken.
<i>sarjakuvaa – sarjakuvan</i>
Roope on piirtämässä _____. Roope håller på att rita en serie. Huomenna hän on saanut _____ valmiiksi. I morgon har han ritat färdigt serien.
<i>piirustusta – piirustuksen, sitä – sen</i>
Nyt Jonna on piirtämässä _____. Nu håller Jonna och ritat en teckning. Kun hän saa _____ valmiiksi, hän panee _____ seinälle. När hon har ritat teckningen färdigt, sätter hon upp den på väggen.
<i>lainauskorttia – lainauskortin, sitä – sen</i>
Tindra tarvitsee _____. Tindra behöver ett lånekort. Eikö Tindralla ole _____? Har inte Tindra ett lånekort. Tindra on unohtanut _____ mökille. Tindra har glömt kvar den på stugan.
<i>uutta lainauskorttia – uuden lainauskortin</i>
Tindra saa _____. Tindra får ett nytt lånekort. Jonna ei tarvitse _____. Jonna behöver inte ett nytt lånekort.

4. Joitakin sanatyyppejä. Några ordtyper.

a. *bussi*-sanat – *bussi*-ord

Många ord med *-slut* har *-stam* i alla kasus: *bussi* buss, *tanssi* dans, *tuoli* stol och *tori* torg. Vissa ord har konsonantväxling i mitten, och då ska man vara extra uppmärksam vid böjningen: *pankki* bank, *penkki* bänk, *lenkki* länk och *nappi* knapp.

Fyll i tabellen med formerna av *A*- och *N*-kasus.

Grundform	<i>A</i> -kasus	<i>N</i> -kasus
bussi/buss	bussia	bussin
tanssi/dans		
tuoli/stol		
tori/torg		
pankki/bank	pankkia	pankin
penkki/bänk		
lenkki/länk		
nappi/knapp		

Om orden liknar varandra i svenska och finska, handlar det ganska säkert om *bussi*-ord.

b. *mäki*-sanat – *mäki*-ord

Vissa ord slutar på *ii* grundformen men har en *e*-stam i övriga kasus: *ovi* dörr, *järvi* (in)sjö, *kivi* sten, *lapsi* barn, *lumi* snö. Vissa ord har konsonantväxling mitt i ordet, vilket försvårar böjningen: *mäki* backe, *joki* å, älv *lehti* tidning, blad, löv, *kaikki* all.

Fyll i tabellen med formerna av *A*- och *N*-kasus. Hjälper finns i ordlådan.

Grundform	<i>A</i> -kasus	<i>N</i> -kasus
ovi dörr	ovea	oven
järvi (in)sjö		
kivi sten		
lapsi barn		
lumi snö		
mäki backe	mäkeä	mäen
joki å, älv		
lehti tidning, blad, löv		
kaikki all		

Sanalaatikko – Ordlåda

joki, jokea, joen å, älv; järvi, järveä, järven (in)sjö; kaikki, kaikkea, kaiken all;
 kivi, kiveä, kiven sten; lapsi, lasta (obs! inget *p*), lapsen barn;
 lehti, lehteä, lehden tidning, blad, löv; lumi, lunta (obs! n i stället för m), lumen snö

c. Miksi *suomi – suomea* mutta *ruotsi – ruotsia*? Varför *suomi – suomea* men *ruotsi – ruotsia*?

Det heter *suomea* men *ruotsia*, trots att *suomi* och *ruotsi* båda i grundformen slutar på *i*. Varför det? Jo, *suomi* är ett mycket gammalt finskt ord och har därför en *e*-stam, medan *ruotsi*³ är ett nyare ord som lånats från svenska och har därför en *i*-stam.

Täydennä! Fyll i!

1. Alex on ruotsalainen. Hän puhuu _____ (svenska).

2. Anja on suomalainen. Hän puhuu _____ (finska).

3. Sami ja Jonna ovat kaksikielisiä ruotsinsuomalaisia. He puhuvat

_____ (finska och svenska).

4. Minä puhun _____ (Fyll i för din egen del.)

³ Enligt en förklaring kommer ordet *ruotsi* från ortnamnet *Roslagen*, varifrån de första svenskarna kom till nuvarande Finland.

6. Olivia odottaa bussia

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Millä Olivia aikoo mennä kaupunkiin? Med vad tänker Olivia åka till stan?
2. Missä hän odottaa bussia? Var väntar hon på bussen?
3. Mitä kieltä hän ja taksinkuljettaja puhuvat? Vilket språk talar hon och taxichauffören?
4. Miksi kuljettaja auttaa mummoa? Varför hjälper chauffören farmor?
5. Huomaako mummo Olivian pysäkillä? Upptäcker farmor Olivia på hållplatsen?
6. Tuleeko Olivia mielellään kyytiin? Åker Olivia med gärna?
7. Puhutko sinä aina suomea, kun tulee sopiva tilaisuus? Talar du alltid finska när det blir ett lämpligt tillfälle?
8. Mitä sinä pelkää? Mitä harrastat? Mitä rakastat? Mitä vihaat? Vad är du rädd för? Vilka hobbies har du? Vad älskar du? Vad hatar du?

2. A-sijaverbit. A-kasusverb.

Det finns en hel del verb som alltid kombineras med A-kasus: *odottaa* vänta, *neuvoa* ge råd, *puhua* tala och *auttaa* hjälpa, *pelätä* vara rädd för, *harrastaa* ha som hobby, *rakastaa* älska och *vihata* hata. Bilda en A-kasusform av följande ord och sätt det i lämplig sats. Orden står i ordlådan. I de tre sista meningarna ska du själv hitta på ett lämpligt ord. Läraren hjälper dig.

Sanalaatikko – Ordlåda

bussi buss hyvä elokuva en bra film iso koira en stor hund kuljettaja chaufför
kylmä ilma kallt väder mummo farmor suomi finska

1. Olivia *odottaa* _____.
2. Hän *neuvoo* _____.
3. He *puhuvat* _____.
4. Kuljettaja *auttaa* _____.
5. Olivia *pelkää* _____.
6. Hän *rakastaa* _____.
7. Hän *vihaa* _____.
8. Minä *rakastan* _____.

9. Minä *vihaan* _____.

10. Minä *harrastan* _____

3. Monta syytä A-sijaan. Flera skäl att ha A-kasus.

Ibland är det fler skäl till A-kasus:

1. Satsen innehåller det nekande ordet *ei* (eller en personform av det).
2. Satsen har ett verb som styr A-kasus – ett A-kasusverb.
3. Handlingen i satsen är pågående.

Miksi A-sija? Kryssa för de orsaker som gör att det understrykta ordet står i A-kasus. Flera orsaker vid en sats kan kryssas!

Oona odottaa edelleen *bussia*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

He eivät puhu *suomea*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

He pälpättävät *ruotsia*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

En pelkää *pimeää*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

Harrastan *vapaatanssia*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

Simo ei harrasta *jalkapalloa*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

Minä rakastan *sinua*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

Hän lukee nyt *kirjaa*.

- Nekande ord.
 A-kasusverb.
 Pågående handling.

4. Erilaisia A-sijan päätteitä. Olika ändelser i A-kasus.

A-kasus kan ha flera ändelser. Oftast är ändelsen *A* (*a* eller *ä*). Den används om grundformen slutar på *en* vokal: *bussia*, *metsää*. Om grundformen slutar på en konsonant, används ändelsen *TA* (*ta* eller *tä*): *vastausta*, *kysymystä*.⁴ Om grundformen slutar på *e*, används ändelsen *TTA* (*tta* eller *ttä*). Gör följande uppgift. Formerna finns i ordlådan.

1. Odotan _____.
2. Kuljettaja auttaa _____.
3. Pekka rakastaa _____.
4. Senni ei löydä _____.
5. En kuullut _____.
6. En osta uutta _____.
7. Hän kirjoittaa nyt _____.

Sanalaatikko – Ordlåda

avainta nyckel **bussia** buss **erästä** **tyttöä** en flicka **kirjettä** brev **kysymystä** fråga
mummoa farmor **tietokonetta** dator

5. STA-ilmauksia. *STA*-uttryck.

Vad betyder dessa? Ordhjälp finns i ordlådan.

Kirjoita ensin ruotsiksi. Skriv först på svenska.

1. Tindra myöhästyy koulusta. _____
2. Isä myöhästyy työstä. _____

Kirjoita nyt suomeksi. Skriv nu på finska.

3. Sari missar tåget.

-
4. Timppa missar bussen.

-
5. Jag kommer inte sent till skolan!
-

⁴ *TA* används även om grundformen slutar på två vokaler: *suota*, *jäättä*.

Kirjoita taas ruotsiksi. Skriv åter på svenska.

6. Tindra piirtää kuvan prinsessasta.

7. Roope tekee sarjakuvan avaruusseikkailusta.

Kirjoita taas suomeksi. Skriv åter på finska.

8. Pappa läser en bok om ett lejon.

9. Mamma sjunger en sång om en ekorre.

10. Tuomo spelar en låt om en katt och en hund.

Sanalaatikko – Ordlåda

avaruusseikkailu rymdäventyr **bussi** buss **isä** pappa **juna** tåg **kappale** låt **kirja** bok
kissa katt **koira** hund **koulu** skola **kuva** bild **laulaa** sjunga **laulu** sång **leijona** lejon
lukea läsa **myöhästyä** komma (för) sent, missa **orava** ekorre **piirtää** rita **prinsessa** prinsessa
sarjakuva serie **soittaa** spelar **tehdä** göra **työ** arbete **äiti** mamma

7. Mihin Söpö on mennyt?

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mitä Söpöille on tapahtunut? Vad har hänt med Söpö?
2. Mistä tietää, että Söpö on syönyt? Hur vet man att Söpö har ätit?
3. Ovatko lapset muistaneet vaihtaa häkin alustan? Har barnen kommit ihåg att byta underlägget i buren?
4. Käyvätkö he etsimässä ulkoa? Går de ut och letar?
5. Mitä naapuri vastaa Jonnan kysymykseen? Vad svarar grannen på Jonnas fråga?
6. Mitä Sami tekee sillä aikaa, kun Jonna menee sisälle? Vad gör Sami under tiden när Jonna går in?
7. Missä Söpö on? Var är Söpö?
8. Mitä se on tehnyt? Vad har hon gjort?
9. Miksi lapset vaihtavat häkin alustan? Varför byter barnen underlägget i buren?
10. Mitä äiti sanoo, kun hän tulee kotiin? Vad säger mamma när hon kommer hem?

2. **Lisää mennyttä aikaa.** Mer om gången tid.

*olla + V + NUT*⁵

Om gången tid används ibland en sammansatt tidsform som består av *olla + V + NUT*:
olen syönyt jag har ätit, *ovat kuulleet* de har har hört.

Nyt olen syönyt tarpeeksi. Nu har jag ätit tillräckligt.

Kaikki lapset ovat kuulleet Peppi Pitkätossusta. Alla barn har hört om Pippi Långstrump.

I formen används verbet *olla* i någon av personformerna (*olen, olet, on, olemme, olette, ovat*) och verbets *NUT*-form.⁶ Öva på bildandet av *NUT*-former:

⁵ Perfekt.

⁶ Aktiv particip perfekt.

a. Tee esimerkin mukaan. Gör som i exemplet.

asu/a bo → <i>asunut</i>	kysy/ä fråga → <i>kysynyt</i>
istu/a sitta →	pitä/ä tycka om →
puhu/a tala, prata →	lähte/ä åka →
saa/da få → <i>saanut</i>	vie/dä ta med sig → <i>vienyt</i>
juo/da dricka →	syö/dä äta →
juo/da dricka →	käy/dä vara, besöka →
näh/dä se → <i>nähnyt</i>	teh/dä göra →

b. Täydennä puuttuvat sanat. Fyll i de saknade orden.

1. _____ monessa maassa. Jag har bott i flera länder.
2. Kuka _____ tuolillani? Vem har suttit på min stol?
3. _____ asiaa? Har du frågat om det?
4. _____ paljon lahjoja. Jag har fått många presenter.
5. _____ kaiken mukanaan. Han har tagit allting med sig.
6. _____ tarpeeksi mehua? Har du druckit tillräckligt med saft?
7. _____ paljon elokuvia. Jag har sett många filmer.

c. Tee esimerkin mukaan. Gör som i exemplet.

tul/la komma → <i>tulut</i>	kävel/lä gå, promenera → <i>kävelyt</i>
ajatel/la tänka →	hypel/lä hoppa, skutta →
pan/na lägga, sätta →	men/nä gå, åka → <i>mennyt</i>
juos/ta springa → <i>juossut</i>	vilkais/ta kasta en blick →
pur/ra bita →	sur/ra sörja (över) →

d. Täydennä puuttuvat sanat. Fyll i de saknade orden.

1. Hän _____ jo! Han har kommit redan.
2. _____ asiaa? Har du tänkt på det?
3. Minä _____ ruuan uuniin. Jag har satt maten i ugnen.
4. _____ kolme kilometriä. Jag har springit tre kilometer.
5. _____ jo kotiin. Han har gått hem redan.
6. Jokin eläin _____ tästä. Något djur har bitit i det här.

e. Tee esimerkin mukaan. Gör som i exemplet.

pela/ta spela → pelannut	hypä/tä hypätä → hypännyt
osa/ta kunna →	pelä/tä vara rädd för →
siivo/ta städa →	kiive/tä klättra →
tarvi/ta behöva →	häiri/tä störa →
vanhe/ta bli äldre →	häve/tä skämmas →

f. Täydennä puuttuvat sanat. Fyll i de saknade orden.

1. Hän _____ monta vuotta. Han har spelat i många år.
2. Minä _____ suomea kauan. Jag har kunnat finska länge.
3. _____ puun latvaan? Har du klättrat upp i trädtoppen?
4. Minä _____ juuri tätä. Jag har behövt just det här.
5. Hän _____. Han har blivit äldre.
6. _____ jo _____? Har du redan städat?

3. Mitä sinä olet tehnyt tänään? Vad har du gjort i dag? Prata om vad ni har gjort i dag. Skriv några meningar om dina sysslor här. Skriv på finska!

4. Piirrä! Rita om vad du har gjort i dag. Skriv gärna i bilden också. Häng upp bilden på väggen.

8. Korteja ja sähköpostiviestejä

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på frågorna.

1. Mistä Sandra ja hänen veljensä lähettävät kortin? Varifrån skickar Sandra och hennes bror ett kort?
2. Kenelle he lähettävät sen? Till vem skickar de det?
3. Mitä he ovat tehneet Suomessa? Vad har de gjort i Finland?
4. Onko Suomessa ollut hyvä ilma? Har det varit bra väder i Finland?
5. Milloin ja miten he tulevat takaisin Ruotsiin? När och hur kommer de tillbaka till Sverige?
6. Kuinka paljon Senni täyttää? Hur mycket fyller Senni?
7. Oletko sinä lähettänyt onnittelukortteja? Har du skickat gratulationskort?
8. Oletko käyttänyt sähköpostia? Har du använt e-post?
9. Onko sinulla suomenkielistä kirjekaveria tai chattikaveria? Har du en finsktalande brevvän eller chatvän?

2. A-sijan uusia käyttötapoja. Nya användningssätt för A-kasus.

a. **A-sija lauseen lopussa.** A-kasus används när ordet som syftar på ett ämnesord eller ett abstrakt ord och står i slutet av meningen: *Kahvi on paha!* Kaffet är dåligt! *Puuro on terveellistä.* Gröt är hälsosam. *Mehu on hyvää.* Saften är god. Översätt följande meningar till finska. Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Sallad är färsk.

2. Makaronilådan är varm.

3. Den karelska steken är god.

4. Livet är härligt!

5. Att spela är roligt.

6. Är finskan lätt eller svår?

Sanalaatikko – Ordlåda

elämä livet **hauskaa** roligt **helppoa** lätt **hyvää** god **ihanaa** härlig
karjalanpaisti karelsk stek **lämmintä** varm **makaronilaatikko** makaronilåda
on är **onko?** är den/det? **pelaaminen** att spela **salaatti** sallad **suomi** finska
tuoretta färsk **vai?** eller? **vaikeaa** svår

b. A-sija monikossa. A-kasus i flertal.

När det handlar om egenskaper eller identiteten av flera personer eller saker, står ordet i A-kasus. Tecknet för flertal är oftast *i*, ibland *j*: *Tytöt ovat iloisia*. Flickorna är glada. *Kukat ovat kauniita*. Blommorna är vackra. *He ovat oppilaita*. De är elever. *He ovat poliiseja*. De är poliser.

Käännä suomeksi! Översätt till finska! Ord hjälp finns i ordlådan.

1. Blommorna är vita och deras blad är gröna.

2. Ungdomarna är studeranden.

3. Männen är kanske soldater eller politiker.

4. Damerna är pratsamma och livliga, trots att de är gamla.

5. Kattungarna är först ledsna, men när deras mamma kommer är de åter glada.

Sanalaatikko – Ordlåda

ehkä kanske **eloisia** livliga ensin först **iloisia** glada **ja** och **kissanpojat** kattungar
kukat blommor **kun** när **miehet** män **mutta** men **ne** de **niiden lehdet** deras blad
niiden äiti deras mamma **nuoret** ungdomar **opiskelijoita** studeranden **ovat** är
poliitikkoja politiker **puheliita** pratsamma **rouvat** damer **sotilaita** soldater
surullisia ledsna **taas** åter **tai** eller **tulee** kommer **vaikka** trots att **valkoisia** vita
vanhoja gamla **vihreitä** gröna

3. Piirrä ja kirjoita kortti suomeksi! Rita och skriv ett kort på finska!

4. Meilaa opettajalle tai kaverille suomeksi. Mejla på finska till läraren eller en kompis.

9. Yleisurheilukisat

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Missä Suomi–Ruotsi-maaottelu on tänä vuonna? Var är Finnkampen i år?
2. Kuinka paljon urheilijoita kisoihin osallistuu? Hur många idrottare deltar i tävlingen?
3. Entä kuinka paljon katselijoita siellä on? Och hur många åskådare finns där?
4. Televisoidaanko kisat? Sänder man tävlingen i tv?
5. Mitä hyppylajeja kisoissa on? Vilka hoppgrenar finns i tävlingen?
6. Mitä heittolajeja? Vilka kastgrenar?
7. Entä juoksulajeja? Och löpgrenar?
8. Onko naisilla ja miehillä yhteinen kilpailu? Har kvinnor och män en gemensam tävling?
9. Mihin lajeihin Petri osallistuu koulukisoissa? I vilka grenar deltar Petri i skoltävlingen?
10. Onko pojilla piikkarit vai tennarit? Har pojkarna spikskor eller tennisdojor?

2. A-sija monikossa. A-kasus i flertal. **Täydennä!** Fyll i!

a.

hyppy hopp →	hyppyjä	(flera) hopp
juoksu löpning →		löpningar
heitto kastning →		kastningar

b.

laji gren →	lajeja	grenar
kori korg →		korgar
bussi buss →		bussar
hytti/hytt →	hyttejä	hyttar
väri färg →		färger
mökki stuga →		stugor

c.

kisa tävling →	<i>kisoja</i>	tävlingar
kirja bok →		böcker
leuka haka →		hakor
kartta karta →		kartor
sika gris →		grisar

d.

opettaja lärare →	<i>opettajia</i>	(flera) lärare
kuvaaja fotograf →		fotografer
hyppääjä hoppare →		(flera) hoppare
heittäjä kastare →		(flera) kastare

e.

urheilija idrottare →	<i>urheilijoita</i>	(flera) idrottare
katselija åskådare →		(flera) åskådare
juoksija löpare →		(flera) löpare
piikkarat spikskor →	<i>piikkaraita</i>	spikskor
tennarit tennisdojor →		tennisdojor
verkkarit träningsoverall →		träningsoveraller

3. Mitä urheilukentällä on? Vad finns på en idrottsplan? Vad heter de här på svenska?
Svaren hittar du i ordlådan.

På finskaPå svenska

1. aplodit

2. etusuora

3. kaiutin

4. katselija

5. korkeushyppytelineet

6. kuuluttaja

7. lähettäjä

8. numerolappu

9. piikkarit

10. rima _____
11. takasuora _____
12. tennarit _____
13. valmentaja _____
14. vauhdinottorata _____
15. verkarit _____

Sanalaatikko – Ordlåda

ansatsbana, applåder, bortre långsida, högtalare, höjdhoppställning, tennisdojor, nummerlapp, ribba, speaker, spikskor, startare, tränare, träningsoverall, upplopp, åskådare

4. Yleisurheiluristikko. Friidrott Korsord.

														↓														
13.									P																			
									I																			
	16.								T																			
									K																			
									Ä																			
8.									N																			
									M																			
									A																			
									T																			
									K																			
	2.								A																			
									N																			
									J																			
									U																			
									O																			
									K																			
									S																			
									U																			

Vad betyder ordet i mitten som står lodrätt? Skriv ordet här på nytt på finska:

Sanalaatikko – Ordlåda

etusuora upplopp juoksurata löparbana keihäänheitto spjutkastning
kiekonheitto diskuskastning korkeushyppy höjdhopp kuulutus utrop, meddelande maraton maraton
moukarinheitto släggkastning palkinto pris piikkarit spikskor pikajuoksu sprinterlöpning
pitkänmatkanjuoksu långdistanslöpning pituushyppy längdhopp seiväshyppy stavhopp
takasuora bårtre långsida toimitsija funktionär valmentaja tränare verkarit träningsoverall
yleisurheilu friidrott

10. Mitä ruokaa tänään on?

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mitä Cecilia syö ja juo aamiaiseksi? Vad äter och dricker Cecilia till frukost?
2. Minkälaista tee on Ceciliasta? Vad tycker Cecilia om teet?
3. Oletko samaa mieltä? Är du av samma åsikt?
4. Mitä isä ja äiti syövät aamiaiseksi? Vad äter pappa och mamma till frukost?
5. Entä Cecilia ja Markus? Cecilia och Markus då?
6. Mitä Cecilian koulussa on tänään lounaaksi? Vad finns till lunch på Cecilians skola?
7. Pitääkö Cecilia niistä? Tycker Cecilia om dem?
8. Syövätkö koululaiset paljon? Äter skoleleverna mycket?
9. Mistä he tykkäävät? Vad tycker de om?
10. Mitä Cecilian kotona on päivälliseksi? Vad är det till middag hemma hos Cecilia?

2. Taas A-sija! A-kasus igen!

a. **Miksi A-sija?** Orden som är skrivna med sned stil står i A-kasus. Varför?

Cecilia syö *puuroa*. Leivän päällä on *juustoa*. Hän juo *maitoa*. Isä syö *pekonia* ja juo *kahvia*. Äiti syö myös *pekonia* ja juo *juissia* ja *teetä*.

(Cecilia äter gröt. På mackan finns ost. Hon dricker mjölk. Pappa äter bacon och dricker kaffe. Även mamma äter bacon och dricker juice och te.)

Orden står i A-kasus därför att: _____

b. **Miksi N-sija?** Orden som är skrivna med sned stil står i N-kasus. Varför?

Cecilia syö *kananmunan*. Isä syö *voileivän*. Isoveli syö vain *banaanin*.

(Cecilia äter ett ägg. Pappa äter en smörgås. Storebrodern Jimmy äter bara en banan.)

Orden står i N-kasus därför att: _____

3. Mitä söit eilen? Vad åt du i går? Berätta och skriv!

Aamiaiseksi söin _____

Lounaaksi söin _____

Päivälliseksi söin _____

Illtapalaksi söin _____

4. Mistä? Mihin? Varifrån? Vart? Läs texten igen och svara på frågorna.

1. Mistä Cecilia ottaa margariinia ja makkaraa?

2. Mistä hän ottaa leipää ja marmeladia?

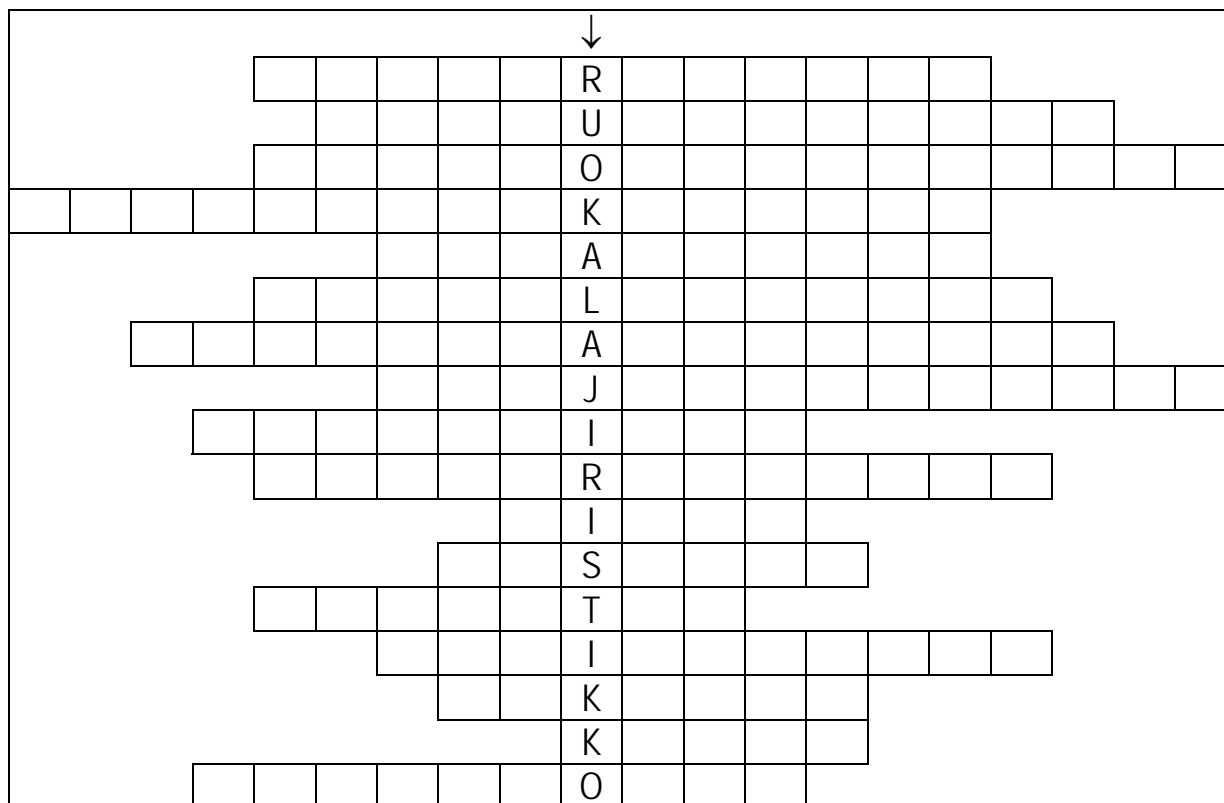
3. Mistä Markus tulee?

4. Minne hän panee margariinin ja makkaran?

5. Minne hän panee leivän ja juuston?

6. Panetko sinä ruokatavarat takaisin kaappiin, kun olet syönyt? Sätter du tillbaka marvarorna i skåpet när du har ätit?

5. Ruokajiristikko. Maträttskorsord. Ord finns i ordlådan.

Sanalaatikko – Ordlåda

hampurilainen hamburgare **jauhelihakastike** köttfärssås **kananpoika** cykling
karjalanpaisti karelsk stek **kebab** kebab **lasagne** lasagne **lihakeitto** köttsoppa
lihapullat köttbullar **makaronilaatikko** makaronilåda **makkara** korv
makkara korvsoppa **maksalaatikko** leverlåda **pippuripihvi** pepparbiff
pitsa pizza **porkkanalaatikko** morotslåda **salaatti** sallad **uuniperunat** ugnspotatis

6. Tuttuja ja uusia ruokalajeja. Bekanta och nya maträtter.

Mistä ruokalajeista sinä pidät? Vilka maträtter tycker du om? Skriv namnet på maträtterna i *STA*-kasus. Läraren hjälper dig.

Mitä ruokalajeja olet syönyt? Vilka maträtter har du ätit? Skriv namnet på maträtterna i *A*-kasus. Läraren hjälper dig.

11. Keittiössä

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mitä keittiössä on? Vad finns i köket?
2. Onko siellä ruokapöytää ja tuoleja? Finns det ett matbord och stolar där?
3. Mitä tiskipöydän ja tiskikaappien välissä on? Vad finns mellan diskbordet och köksskåpen?
4. Täytyykö kaappien ovet panna aina kiinni? Ska skåpdörrarna alltid vara stängda?
5. Mitä hellalla tehdään? Vad gör man med spisen?
6. Missä voi myös laittaa ruokaa? Var kan man också laga mat?
7. Mitä täytyy tehdä ensin, ennen kuin paistaa pullaa tai leipää? Vad ska man göra först, innan man gräddar vetebröd eller bröd?
8. Missä ruokaa säilytetään? Var förvaras maten?
9. Mitä siivouskomerossa säilytetään? Vad förvaras i städsåpet?
10. Missä roskapusseja pidetään? Var har man soppåsarna?
11. Kuinka monta roskapussia sinun kotonasi on? Hur många soppåsar finns hemma hos dig?

2. **Mitä Aino ja Jani ostavat kaupasta? Mitä luulet?** Vad köper Aino och Jani i affären? Vad tror du? Prata om det tillsammans och skriv deras inköpslista här. Sätt orden i A-kasus!

3. **Maksaa** – kosta och betala. Verbet *maksaa* betyder både *kosta* och *betala*. Konstigt! Översätt följande meningar till svenska. Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Aino *maksaa* ostokset. Ne *maksavat* 101 kruunua.

2. Minä menen *maksamaan* kassalle.

3. Minulla ei ole tarpeeksi rahaa. Tuo pusero *maksaa* liian paljon.

4. Minä *maksan* puseron puolestasi.

5. Mitä tuo *maksaa*?

Sanalaatikko – Ordlåda

kassalle till kassan liian paljon för mycket maksaa hon/han betalar maksaa den kostar maksan jag
betalar maksavat de betalar menen maksamaan jag går och betalar
minulla ei ole jag har inte mitä? vad? ostokset inköp puolestasi för dig
puseron tröja tarpeeksi rahaa tillräckligt med pengar tuo pusero den där tröjan
101 kruunua 101 kronor

4. VV-sija yksikössä. *VV*-kasus i ental.

I *VV*-kasus har man oftast ändelsen *VV*. Då förlängs ordets sista vokal och man tillsätter ett *n*. Ändelsen har oftast betydelsen *till*, *in i* eller *i*.

Menen kouluun. Jag går till skolan.

Pojat menevät luolaan. Pojkarna går in i grottan.

Panen kukat maljakkoon. Jag sätter blommorna i vasen.

Kombinera ord. Ta ett ord från alla lådor, A, B och C, och skriv en sats på finska. Samma ord kan användas flera gånger. Det sista ordet ska du sätta i *VV*-kasus.

A	B	C
laitan jag sätter/lägger liimaan jag klistrar pakkaan jag packar ned panen jag sätter/lägger piirrän jag ritar	kirjat böckerna lahjan presenten lautaset ja lasit tallrikarna och glasen haarukat ja veitset gafflarna och knivarna margariinin margarinet ostokset inköpen pakastinvihannekset de frysta grönsakerna piirustuksen teckning pölynimurin dammsugaren silitysraudan strykjärnet ruoan maten	jääkaappi kylskåpet roskapussi soppåse kassi kasse uuni ugn jääkaappi kylskåp siivouskomero städsåp astiakaappi porslinsåp tiskipöydän laatikko bestickslåda pakastin frys vihko häfte keittiönkaappi kökssåp

1. _____

2. _____

3. _____
4. _____
5. _____

5. VN-sija monikossa. VN-kasus i flertal.

VN-kasus används även i flertal. Då har man oftast ändelsen *IN* eller *HIN*:

Ihmisillä on kiire *juniin*. Folk har bråttom till tåg.
He pakkautuvat myös *busseihin*. De tränger ihop sig även i bussar.

Käännä suomeksi! Översätt till finska. Ord och uttryck finns i ordlådan.

1. Folk har bråttom *till tåg*.

2. Det har blivit skråmor *i dessa nya bilder*.

3. Många barn har drunknat *i djupa vatten*.

4. Barnen har bråttom *till skolor*.

5. Jag är förtjust *i de där möblerna*.

6. Fåglarna flyger *till stora träd*.

7. Jag vill resa *till många olika länder*.

8. Vi hinner inte *till affärerna*.

Sanalaatikko – Ordlåda

emme ehdi vi hinner inte **haluan matkustaa** jag vill resa
ihmisillä on kiire folk har bråttom **juniin** till tåg **kauppoihin** till affärerna
kouluihin till skolor **lapsilla on kiire** barnen har bråttom
linnut lentävät fåglarna flyger **moniin erilaisiin maihin** många olika länder
noihin huonekaluihin i de där möblerna **näihin uusiin kuviin** i dessa nya bilder
olen ihastunut jag är förtjust **on tullut naarmuja** det har blivit skråmor
paljon lapsia on hukunut många barn har drunknat
suuriin puihin till stora träd **syviin vesiin** i djupa vatten

6. Piirrä oma keittiösi! Rita ditt eget kök! Skriv namnen på några föremål.

12. Ruoanlaitossa

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mitä ruokaa Jani ja Aino laittavat? Vilken mat lagar Jani och Aino?
2. Mistä he katsovat ohjeet? Var tittar de på receptet?
3. Mitä aineksia jauhelihakastikkeeseen tarvitaan? Vilka ingredienser behövs till köttfärsås?
4. Mitä tarkoittavat *rkl*, *tl* ja *tlk*? Vad betyder *rkl*, *tl* och *tlk*?
5. Mitä pitää tehdä, kun keittää makaroneja? Vad ska man göra när man kokar makaroner?
6. Mistä tietää, kuinka kauan makaronit saavat kiehua? Hur vet man hur länge makaronerna får koka?
7. Mitä salaatikastikkeeseen tarvitaan? Vad behövs till salladsdressing?
8. Miten salaatti tehdään? Hur görs sallad?
9. Mitä Jani ja Aino sanovat, kun kaikki rupeavat syömään? Vad säger Jani och Aino när alla börjar äta?
10. Maistuuko ruoka hyvältä? Smakar maten gott?

2. Aino ja Jani katsovat keittokirjasta. Aino och Jani tittar i kokboken.

STA-kasus används ofta med verben *katsoa* titta, *lukea* läsa, *kuulla* höra och *nähdä* se. Då har *STA*-kasuset betydelsen *i* eller *på*. Översätt följande meningar till finska. Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Jag tittade på receptet i en bok.

2. Jag läste berättelsen i en bok.

3. Jag hörde nyheten på radion.

4. Jag hörde det i nyheterna.

5. Jag tittade filmen på tv.

Sanalaatikko – Ordlåda

elokuvan filmen katsoin jag tittade kertomuksen berättelsen kirjasta i en bok
 kuulin jag hörde luin jag läste ohjeen receptet radiosta på radion sen det televisiosta på tv uutisen
 nyheten uutisista i nyheterna

3. **Kirjoita oma ruokaresepti!** Ta reda på receptet för din favoriträtt och skriv det här på finska.

4. **Erilaisia *IV*-sijan päätteitä monikossa.** Oliko ändelser för *IV*-kasus i flertal. När används *IV* och när används *HIV*?

a. *IV* vokaalin jäljessä. *IV* används efter en vokal. Exempel:

<i>juna</i> (ett) tåg	→ <i>jun + i</i> (<i>a</i> försvinner före <i>i</i>) + <i>in</i>	= <i>juniin</i>
<i>hyvä</i> god	→ <i>hyv + i</i> (<i>ä</i> försvinner före <i>i</i>) + <i>in</i>	= <i>hyviin</i>
<i>uni</i> sömn	→ <i>syv + i</i> (endast ett <i>i</i> före <i>i</i>) + <i>in</i>	= <i>uniin</i>

Tee samalla tavalla! Gör på samma sätt!

kuva bild → *kuv + i + in* = _____

syvä djup → *syv + i + in* = _____

uusi ny → *uus + i + in* = _____

vesi vatten → *ves + i + in* = _____

moni många → *mon + i + in* = _____

erilainen olika → *erilais + i + in* = _____

punainen röd → *punais + i + in* = _____

b. *HIV* kahden vokaalin jäljessä. *HIV* används efter två vokaler.

Exempel: auto bil → *auto + i + hin* = *autoihin*

pallo boll → *pallo + i + hin* = _____

Exempel: keinu gunga → *keinu + i + hin* = *keinuihin*

koulu skola → *koulu + i + hin* = _____

huonekalu möbel → *huonekalu + i + hin* = _____

Exempel: kauppa affär → kauppo + *i + hin* = kauppoi*hin*

kala fisk → kalo + *i + hin* = _____

piha gård → piho + *i + hin* = _____

kiva trevlig → kivo + *i + hin* = _____

Exempel: maa mark, land → ma + *i + hin* = mai*hin*

pää huvud → pä + *i + hin* = _____

suu mun → su + *i + hin* = _____

13. Ruokapöydässä

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Minkälaiset lautaset Jani ja Aino kattavat äidille ja isälle? Vilka tallrikar dukar Jani och Aino för mamma och pappa?
2. Entä Albinille? För Albin då?
3. Millä perheenjäsenet syövät? Vad äter familjemedlemmarna med?
4. Mitä muuta pöydässä on? Vad annat finns på bordet?
5. Mitä on jälkiruoaksi? Vad finns till förrätt?
6. Minkälaisista kulhoista sitä syödään? Ur vilka skålar äts den?
7. Onko perheellä kova nälkä? Är familjen mycket hungrig?
8. Mihin äiti ja isä istuutuvat? Var sätter sig mamma och pappa?
9. Entä mihin lapset istuutuvat? Och var sätter sig barnen?
10. Mitä ikkunan takana näkyy? Vad syns utanför fönstret?

2. **Kiitos ruuasta!** Tack för maten!

Det som man tackar för står i *STA*-kasus: *Kiitos ruuasta!* Tack för maten!

Kombinera *Kiitos!* eller *Kiitoksia!* med följande ord: *lahja* present, *laina* lån, *seura* sällskap, *kirje* brev, *kukat* blommor, *kaikki* allt *apu* hjälp, *ruoka* mat. Orden ska sättas i *STA*-kasus. De rätta formerna finns i ordlådan.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Sanalaatikko – Ordlåda

avusta för hjälpen **kaikesta** för allt **kirjeestä** för brevet **kukista** för blommorna **lahjasta** för presenten
lainasta för lånet **ruuasta** för maten **seurasta** för sällskapet

3. Ruoka maistuu hyvältä. Maten smakar gott.

LTA-kasus används vid *maistua* smaka, *tuntua* kännas, *kuulostaa* låta, *tuoksua* dofta och *haista* lukta.

Käännä suomeksi! Översätt till finska! Ord hjälp finns i ordlådan.

1. Spagettin smakar gott.

2. Den här maten smakar illa.

3. Solsken känns bra på huden.

4. Regn känns kallt och tråkigt.

5. Det låter bekant.

6. Saken låter konstig.

7. Parfymen doftar gott.

8. Soporna luktar illa.

Sanalaatikko – Ordlåda

asia saken **auringonpaiste** solsken **haisevat** luktar **hyvältä** gott **iholla** på huden **kummalliselta** konstig **kurjalta** tråkigt **kuulostaa** låter **kylmältä** kallt **maistuu** smakar **pahalta** dåligt, illa **parfyymi** parfym **roskat** soporna **sade** regn se det **spagetti** spagetti **tuntuu** känns **tuoksuu** doftar **tutulta** bekant **tämä ruoka** den här maten

4. Mikä maistuu hyvältä? Vad smakar gott? Välj bland orden i ordlådan och prata om vad som smakar gott.

Sanalaatikko – Ordlåda

appelsiini apelsin **juustonaksut** ostbågar **jätski** glass **karkki** godis **limsa** läsk **mansikka** jordgubbe **omena** äpple **sipsit** chips **täytekakku** tårta

5. Lusikalla syödään. Man äter *med* en sked.

LLA-kasus används ofta om vad man gör någonting med: *lusikalla* med en sked, *haarukalla* med en gaffel, *veitsellä* med en kniv.

Käännä suomeksi! Översätt till finska! Ord hjälp finns i ordlådan.

1. Vi äter med sked, gaffel och kniv.

2. Hanna spelar stycket med fiol.

3. Roope spelar punk med gitarr.

4. Mormor skriver med penna.

5. Stina och Anja åker till skolan med buss.

6. Sami kommer till skolan med cykel.

7. Fågeln hackar på talgbollen med näbben.

Sanalaatikko – Ordlåda

bussilla med buss **haarukalla** med gaffel **hakkaa** hackar **kappaleen** stycket
kirjoittaa skriver **kitaralla** med gitarr **kouluun** till skolan **kynällä** med penna
lintu fågel **lusikalla** med sked **menevät** åker **mummo** mormor **nokalla** med näbben **punkkia** punk
pyörällä med cykel **soittaa** spelar **syömme** vi äter **talipalloa** talgbollen
tulee kommer **veitsellä** med kniv **viululla** med fiol

6. **Sanasokkelo.** Ordlabyrinth. Labyrinthen innehåller mest köksord men även andra ord. Ett ord, JAUHELIAKASTIKE, är tryckt med stora bokstäver. Även de första bokstäverna i egennamn är tryckta med stora bokstäver. Alla ord är uppräknade i ordlådan. Vilka ord hittar du?

s	r	a	l	b	p	J	u	u	s	t	o	r	a	a	s	t	e	o	i
e	o	l	a	u	t	A	s	l	i	i	n	a	n	h	y	l	l	y	s
i	s	e	s	o	u	U	n	i	t	i	s	k	i	p	ö	y	t	ä	o
n	k	i	i	m	r	H	e	l	l	a	c	l	a	u	t	a	n	e	n
ä	a	p	L	a	e	E	l	h	o	h	t	i	m	e	t	o	v	i	p
t	p	ä	i	p	ö	L	y	n	i	m	u	r	i	S	ö	p	ö	e	i
m	u	k	i	x	A	l	n	o	r	a	i	v	e	i	t	s	i	j	e
a	s	o	n	k	a	H	v	i	m	t	j	d	y	k	u	k	k	a	n
i	s	r	u	o	k	A	p	ö	y	t	ä	y	t	u	o	l	i	t	i
t	i	i	k	u	u	K	e	l	l	o	ä	t	a	u	l	u	e	l	l
o	l	t	J	s	l	A	p	u	p	a	k	a	s	t	i	n	ö	a	u
k	a	e	a	v	h	S	J	o	n	n	a	j	A	l	b	i	n	t	s
a	m	e	n	k	o	T	i	f	i	h	a	a	r	u	k	k	a	t	i
n	p	t	i	s	k	l	k	a	a	p	p	i	m	e	h	u	h	i	k
n	p	g	t	p	a	K	e	t	t	i	p	i	k	k	u	n	a	a	k
u	u	S	a	m	i	E	a	s	i	l	i	t	y	s	r	a	u	t	a

Sanalaatikko – Ordlåda

apu hjälp ei nej haarukka gaffel hella spis hohtimet hovtång hyilly hylla
 ikkuna fönster iso stor ja och jauheliakastike köttfärssås juustoraaste riven ost
 jääkaappi kylskåp kahvi kaffe kello klocka koti hem kukka blomma kulho skål
 lamppu lampa lasi glas lattia golv lautanen tallrik lautasliina servett leipäkori brödkorg lusikka sked
 maitokannu mjölkkanne matto matta mehu saft muki mugg oma egen
 ovi dörr pakastin frys paketti paket pieni liten pölynimuri dammsugare
 roskapussi soppåse ruokapöytä matbord seinät väggar silitysrauta strykjärn
 syöttötuoli barnstol taulu tavla tee te tiskikaappi diskåp tiskipöytä diskbord
 tuolit stolar uuni ugn veitsi kniv

Aino, Albin, Jani, Jonna, Liinu, Sami, Söpö

14. Hölmölän eukkojen uintireissu

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Missä hölmöläiset asuivat? Var bodde Hölmöläborna?
2. Milloin he elivät? När levde de?
3. Mitä hölmöläiset eivät osanneet käyttää? Vad kunde Hölmöläborna inte använda?
4. Kuka pelasti usein hölmöläiset pinteestä? Vem räddade Hölmöläborna ofta ur en knipa?
5. Miksi Hölmölän eukot menivät uimaan ruispeltoon? Varför gick Hölmölägummorna och badade i rågfältet?
6. Miksi eukot rupesivat laskemaan? Varför började de räkna?
7. Kuinka monta he saivat yhteensä? Laskivatko he oikein? Hur många fick de sammanlagt?
Räknade de rätt?
8. Mitä Matti käski tehdä? Vad sade Matti åt dem att de skulle göra?
9. Kuinka monta heitä oli? Hur många var de?
10. Millaista on, kun on helle? Hur är det, när det är "helle"?

2. **Kielto- ja kieltomutoja.** Nekande former. Fyll i meningarna med nekande former på finska. De rätta formerna finns i ordlådan.

a.

1. Eukko _____ itseään. Gumman räknade inte sig själv.
2. Heitä _____ enempää kuin kuusi. De var inte fler än sex.
3. Matti _____ laskemaan. Matti började inte räkna.
4. Kukaan _____ oikein. Ingen gjorde rätt.
5. Eukko _____ laskea. Gumman kunde inte räkna.

Sanalaatikko – Ordlåda

ei laskenut räknade inte ei ollut var inte ei osannut kunde inte
ei ruvennut började inte ei tehnyt gjorde inte

b.

1. Hölmöläiset eivät osanneet käyttää järkeä. Hölmöläborna kunde inte använda förnuft.
2. Hölmöläiset _____ kaupungissa. Hölmöläborna bodde inte i staden.
3. Hölmöläiset _____ viisaita. Hölmöläborna var ine kloka.
4. Eukot _____ lepäämään. Gummorna stannade inte för att vila.
5. He _____ peltoa. De upptäckte inte fältet.
6. He _____ uimaan. De gick inte och badade.
7. He _____ vaatteita. De klädde inte av sig kläderna.

Sanalaatikko – Ordlåda

eivät asuneet bodde inte eivät huomanneet upptäckte inte eivät menneet gick inte eivät olleet var inte eivät pysähtyneet stannade inte eivät riisuneet klädde inte av sig

3. Minkävärisiä kukat ovat? Vilken färg har blommorna? Skriv de olika färgerna och andra egenskapsord i rätt form i meningarna. Ord finns i ordlådan.

1. Päivänkakkaran nappi on _____ ja terälehdet ovat _____.
2. Niittyleinikin kukat ovat _____ ja _____.
3. Myös voikukat ovat _____.
4. Ruiskukat ovat _____.
5. Kissankellot ovat myös _____ mutta ne ovat _____.

Sanalaatikko – Ordlåda

kellon muotoisia klockformade keltainen gul keltaisia gula kissankello blåklocka niittyleinikin kukat blommorna på smörblomman pieniä små päivänkakkaran nappi knappen på prästkragen ruiskukat blåklintar sinisiä blåa terälehdet (flera) kronblad valkoisia vita voikukat maskrosor

4. **Piirrä kukat** ja kirjoita niiden nimet suomeksi kukan kuvan alle! **Rita blommorna** och skriv ner deras namn på finska under varje blomma! Häng upp teckningen på väggen.

5. Vanhoja ja uusia A-verbjeä. Gamla och nya A-verb.⁷

Vi repeterar gamla verb och lär oss nya, först verb som i grundformen slutar på A (a eller ä).

a. Ei astevaihtelua. Ingen stadiesväxling. Exempel: *paistaa* steka, grädda, *katsoa* se, titta, *kiehua* koka, sjuda, *kuoria* skala, *elää* leva och *painaa* trycka.

person	<i>paistaa</i> steka, grädda	<i>nostaa</i> lyfta upp	<i>ruskistaa</i> bryna
minä	paistan		
sinä	paistat		
hän	paistaa		
me	paistamme		
te	paistatte		
he	paistavat		

person	<i>katsoa</i> se, titta	<i>kutsua</i> bjuda	<i>maksaa</i> betala, kosta
minä	katson		
sinä	katsot		
hän	katsoo		
me	katsomme		
te	katsotte		
he	katsovat		

person	<i>kuoria</i> skala	<i>elää</i> leva	<i>kasvaa</i> växa
minä			
sinä			
hän			
me			
te			
he			

⁷ Verbtyp 1.

person	<i>riisua</i> klä av sig	<i>laskea</i> räkna	<i>painaa</i> trycka
minä			
sinä			
hän			
me			
te			
he			

b. Astevaihtelu. Stadieväxling. Exempel: *keittää* koka, *kaataa* hälla i och *hienontaa* hacka i bitar.

person	<i>keittää</i> koka	<i>opettaa</i> lära ut	<i>toivottaa</i> önska
minä	kei <i>t</i> än		
sinä	kei <i>t</i> ät		
hän	kei <i>t</i> ää		
me	kei <i>t</i> ämme		
te	kei <i>t</i> ätte		
he	kei <i>t</i> ävät		

person	<i>kattaa</i> duka	<i>päittää</i> besluta	<i>riippua</i> hänga ned
minä			
sinä			
hän			
me			
te			
he			

person	<i>kaataa</i> hälla i	<i>istuutua</i> sätta sig	<i>lähteä</i> åka, gå
minä	kaad <i>a</i> n		
sinä	kaad <i>a</i> t		
hän	kaad <i>a</i> a		
me	kaad <i>a</i> amme		

te	kaadatte		
he	kaatavat		

person	<i>antaa</i> ge, låta	<i>hämmentää</i> röra om	<i>ymmärtää</i> förstå
minä	<i>annan</i>		
sinä	<i>annat</i>		
hän	<i>antaa</i>		
me	<i>annamme</i>		
te	<i>annatte</i>		
he	<i>antavat</i>		

person	<i>lukea</i> läsa	<i>pukea</i> klä på
minä	luen	
sinä	luen	
hän	lukee	
me	luen	
te	luen	
he	lukevat	

person	<i>tehdä</i> göra	<i>tehdä en gång till!</i>	<i>nähdä</i> se
minä	teen		näen
sinä	teet		
hän	tekee		
me	teemme		
te	teette		
he	tekevät		

15. Hölmölän ukkojen ruokalepo

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Miksi ukot kävivät levolle? Varför tog gubbarna en tupplur?
2. Mihin he kävivät levolle? Var lade de sig för att vila?
3. Missä kaikki halusivat nukkua? Var ville alla sova?
4. Mitä reunimmaisiet tekivät? Vad gjorde de som låg ytterst på kanten?
5. Miten hölmöläiset voivat kaikki olla keskellä? Hur kunde Hölmöläborna alla vara i mitten?
6. Mitä he huomasivat, kun heräsivät? Vad upptäckte de när de vaknade?
7. Mitä he luulivat? Vad trodde de?
8. Mitä Matti teki? Vad gjorde Matti?
9. Miksi hän ei napauttanut viimeistä hölmöläistä? Varför knackade han på den sista Hölmöläbon?
10. Olivatko hölmöläiset Matille kiitollisia? Var Hölmöläborna tacksamma för Matti?

2. **Ruveta tekemään.** Börja göra. Fyll i luckorna med ord från ordlådan.

1. Ukot _____ . Gubbarna gick för att vila.
2. He _____ . De började sova.
3. Eukot _____ . Gummorna började räkna.
4. Hölmöläiset _____ . Hölmöläborna var flitiga att arbeta.
5. Yksi hölmöläinen _____ . En Hölmöläbo blev liggandes.

Sanalaatikko – Ordlåda

jäi blev laskemaan räkna lepäämään för att vila makaamaan liggandes menivät gick nukkumaan sova olivat kovia var flitiga pysähtyivät stannade rupesivat började tekemään työtä att arbeta

3. **Mitä sinä olet kova tekemään?** Vad tycker du om att göra? Vad är du bra på? Vad gör du ofta? Skriv minst tre saker om dig själv.

1. Minä olen kova _____ .
2. Minä olen _____ .
3. Minä _____ .

4. Vanhoja ja uusia E-verbjä. Gamla och nya E-verb.⁸

Vi repeterar gamla verb och lär oss nya. Nu tittar vi på verb som i personformerna har *e*.

a. Ei astevaihtelua. Ingen stadiesväxling. Exempel: *tulla* komma, bli *panna* lägga, sätta och *nousta* stiga upp.

person	<i>tulla</i> komma, bli	<i>panna</i> lägga, sätta	<i>mennä</i> gå, åka
minä	tulen		
sinä	tulet		
hän	tulee		
me	tulemme		
te	tulette		
he	tulevat		

person	<i>nousta</i> stiga upp	<i>juosta</i> springa	<i>vilkaista</i> kasta en blick
minä		juoksen	
sinä			
hän			
me			
te			
he			

person	<i>kävellä</i> gå, promenera	<i>olla</i> vara, ha	<i>olla</i> en gång till!
minä			
sinä			
hän			
me			
te			
he			

⁸ Verbtyp 3.

b. Astevaihtelu. Stadiesväxling. Exempel: *ajatella* tänka, *suudella* kyssas och *kuunnella* lyssna.

person	<i>ajatella</i> tänka	<i>sirotella</i> strö	<i>paloitella</i> skära i bitar
minä	<i>ajattelen</i>		
sinä	<i>ajattelet</i>		
hän	<i>ajattelee</i>		
me	<i>ajattellemme</i>		
te	<i>ajattelette</i>		
he	<i>ajattelevat</i>		

person	<i>suudella</i> kyssas	<i>huuhdella</i> skölja	<i>valehdella</i> ljuga
minä	<i>suutelen</i>		
sinä	<i>suutelet</i>		
hän	<i>suutelee</i>		
me	<i>suutellemme</i>		
te	<i>suutelette</i>		
he	<i>suutelevat</i>		

person	<i>riidellä</i> bräka	<i>kuunnella</i> lyssna	<i>ommella</i> sy
minä		<i>kuuntelen</i>	<i>ompelen</i>
sinä		<i>kuuntelet</i>	
hän			
me		<i>kuuntellemme</i>	
te			
he			

16. Eläinsatuja

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Millä sanoilla suomalainen satu alkaa? Med vilka ord börjar en finsk saga?
2. Miksi kaikki pelkäsivät kettua? Varför var alla rädda för räven?
3. Mitä jänis ehdotti ketulle? Vad föreslog haren för räven?
4. Mitä jänis huomasi aidan takana? Vad upptäckte haren bakom staketet?
5. Mitä se teki ja mitä lampaat tekivät? Vad gjorde den och vad gjorde fåren?
6. Miksi jänis rupesi nauramaan? Varför började haren skratta?
7. Mitä kettu oli tekemässä, kun karhu kulki ohi? Vad höll räven på att göra när björnen gick förbi?
8. Mitä karhu kysyi? Vad frågade björnen?
9. Mitä karhu pyysi ketulta? Vad bad björnen av räven?
10. Miten karhu sai töpöhännän? Hur fick björnen en svansstump?
11. Millä sanoilla suomalainen satu loppuu? Med vilka ord slutar en finsk saga?

2. **Metsän eläimiä.** Skogsdjur. Ordförklaringar finns i ordlådan.

a. **Mitä eläimiä Ruotsin metsissä elää?** Vilka djur lever i de svenska skogarna? Stryk över de som inte lever i Sverige.

kettu	puhveli	joutsen
apina	hirvi	sammakko
kirahvi	poro	muurahainen
karhu	antilooppi	krokotiili
susi	ilves	kalkkarokäärme
ahma	kotka	kyy
jänis	haukka	tarhakäärme
orava	flamingo	mäyrä
norsu	kurki	käki

b. Kirjoita suomenkieliset eläimen nimet riveille. Skriv de finska djurnamnen på raderna.

björn	_____	lodjur	_____
ekorre	_____	myra	_____
groda	_____	trana	_____
hare	_____	ren	_____
huggorm	_____	räv	_____
järv	_____	älg	_____

Sanalaatikko – Ordlåda

ahma järv antilooppi antilop apina apa flamingo flamingo haukka hök, falk
 hirvi älg ilves lodjur joutsen svan jänis hare kalkkarokäärme skallerorm
 karhu björn kettu räv kirahvi giraff kotka örn krokotiili krokodil kurki trana
 kyykäärme huggorm käki gök muurahainen myra mäyrä grävling norsu elefant
 orava ekorre poro ren puhveli buffel sammakko groda susi varg tarhakäärme snok

3. **Tunnetko sadun?** Känner du igen sagan? Skriv det finska namnet på sagan på raden när du känt igen den! Ord finns i ordlådan.

Du kan välja mellan dessa titlar:

Hannu ja Kerttu (Hans och Greta), *Lumikki ja seitsemän kääpiötä* (Snövit och de sju dvärgarna), *Prinsessa Ruusunen* (Törnrosan), *Tuhkimo* (Askungen)

Olipa kerran tyttö, joka asui äitipuolensa ja sisartensa kanssa. Tytön täytyi tehdä paljon työtä ja hänellä oli huonot vaatteet. Hyvä haltijatar taikoi tytön linnan juhliin. Siellä komea prinssi ihastui häneen. Mutta voi! Tytön piti ehtiä takaisin kotiin, ennen kuin taika päättyisi, ja lasikenkä unohtui linnaan. Mutta prinssi löysi tytön, ja he elivät onnellisina elämänsä loppuun saakka.

Ilkeä äitipuoli houkutteli lapset metsään. Lapset löysivät piparkakkutalon – joka oli noidan talo. Noita otti heidät vangiksi. Mutta lapset pakenivat ja pääsivät isänsä luokse. Ilkeä äitipuoli oli kuollut, ja he elivät onnellisina elämänsä loppuun saakka.

Ilkeä äitipuoli oli ajanut tytön metsään. Metsässä tyttö tapasi seitsemän kääpiötä ja asui heidän luonaan. Äitipuoli syötti tytölle myrkyllisen omenan, ja tämä vaipui uneen. Uljas prinssi näki tytön, omenanpala putosi tämän suusta ja hän heräsi. Ja he elivät onnellisina elämänsä loppuun saakka.

Olipa kerran prinsessa. Kun hän täytti 16 vuotta, hän pisti värttinällä sormeensa. Hän nukkui sata vuotta linnassaan, ja ruusut kasvoivat ja peittivät koko linnan. Viimein tuli uljas prinssi, joka herätti prinsessan. He elivät onnellisina elämänsä loppuun saakka.

Sanalaatikko – Ordlåda

ehtiä hinna elämänsä loppuun saakka till slutet av sina liv elää leva ennen kuin innan haltijatar fe herättää väcka herätä vakna houkutella locka ihastua bli förtjust ilkeä stygg isänsä luokse till sin far kasvaa växa komea stilig kuollut död kääpiö dvärg lasikenkä glassko linna slott linnan juhliin till slottfesten löytää hittar myrkyllinen giftig noita häxa nukkua sova omena äpple omenanpala äppelbit onnellisina lyckliga paeta rymma peittää täcka piparkakkutalo pepparkakshus pistää sticka pudota falla ut päätyä ta slut ruusut rosor sisartensa kanssa med sina systrar sormi finger syöttää mata taika trolleri taikoa trollo tehdä työtä arbeta täyttää fylla uljas ställig unohtua bli glömd vaipua uneen falla i sömn vangiksi till fänge värttinä slända äitipuolensa kanssa med sin styvmor äitipuoli styvmor

4. Vanhoja ja uusia *TA*-verbejä. Gamla och nya *TA*-verb.⁹

Vi repeterar gamla verb och lär oss att böja nya. Nu tittar vi på verb som i grundformen slutar på *TA*.

a. Ei astevaihtelua. Ingen stadiesväxling. Exempel: *osata* kunna *herätä* vakna och *haluta* vilja och *selvitä* klara sig.

person	<i>osata</i> kunna	<i>herätä</i> vakna	<i>pelata</i> spela
minä	<i>osaan</i>		
sinä	<i>osaat</i>		
hän	<i>osaa</i>		
me	<i>osaamme</i>		
te	<i>osaatte</i>		
he	<i>osaavat</i>		

⁹ Verbtyster 4 och 6. Verbtyp 6 har *NE* i personformerna.

person	<i>treenata</i> träna	<i>haluta</i> vilja	<i>selvitä</i> klara sig
minä		haluan	
sinä		haluat	
hän			
me		haluamme	
te			
he			

b. Astevaihtelu. Stadieväxling. Exempel: *tavata* träffas, *hypätä* hoppa, *kadota* försvinna och *kiivetä* klättra.

person	<i>tavata</i> träffas	<i>luvata</i> lova	<i>kiivetä</i> klättra
minä	tapaan		
sinä	tapaat		
hän	tapaa		
me	tapaamme		
te	tapaatte		
he	tapaavat		

person	<i>hypätä</i> hoppa	<i>tykätä</i> tycka om	<i>leikata</i> klippa, skära
minä	hyppään	tykkään	
sinä	hyppäät		
hän	hyppää		
me	hyppäämme		
te	hyppäätte		
he	hyppäävät		

person	<i>maata</i> ligga	<i>pelätä</i> vara rädd för	<i>pudota</i> falla ned, ramla
minä	makaan	pelkään	pu o an
sinä			
hän			
me			
te			
he			

person	<i>kadota</i> försvinna	<i>tarjeta</i> att inte frysa	<i>kalveta</i> blekna
minä	ka o an	tarken e n	kal p enen
sinä			
hän			
me			
te			
he			

17. Hiiri kissalla räätälinä

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Missä kissa ja hiiri tapasivat? Var möttes katten och musen?
2. Mitä kissalla oli kainalossa? Vad hade katten under armen?
3. Miksi kissa oli menossa räätäliin? Varför var katten på väg till skraddaren?
4. Mitä hiiri lupasi tehdä? Vad lovade musen att göra?
5. Milloin kissa meni hakemaan takkia? När gick katten för att hämta jackan?
6. Mitä kankaasta tuli? Vad blev det av tyget?
7. Tuliko kankaasta housuja? Blev det byxor av tyget?
8. Mitä hiiri sitten lupasi? Vad lovade musen sedan?
9. Tuliko kankaasta liivit? Blev det en väst av tyget?
10. Mitä hiiri silloin lupasi? Vad lovade musen då?
11. Tuliko kankaasta lakki? Blev det en mössa av tyget?
12. Mitä hiiri lupasi? Vad lovade musen?
13. Tuliko kankaasta kintaat? Blev det vantar av tyget?
14. Mitä hiiri lopuksi lupasi? Vad lovade musen till slut?
15. Tuliko kankaasta kukkaro? Blev det en börs av tyget?
16. Onko kissa siitä lähtien ollut hiiren hyvä ystävä? Är katten sedan dess en god vän till musen?

2. **Ammatteja.** Kerro mitä ammatissa täytyy tehdä. Yrken. Berätta vad som ska göras i yrket. Ord finns i ordlådan. Kirjoita viisi vastausta. Skriv fem svar.

- apteekkari _____
- autonasentaja _____
- bussinkuljettaja _____
- insinööri _____
- konttoristi _____
- lääkäri _____
- nokikolari _____

ohjelmoija	_____
opettaja	_____
optikko	_____
pankinjohtaja	_____
pappi	_____
puuseppä	_____
räättäli	_____
siivooja	_____
sairaanhoitaja	_____
suutari	_____
takstinkuljettaja	_____
talonmies	_____
tehdastyöläinen	_____

Sanalaatikko – Ordlåda

ajaa bussia kör buss **ajaa taksia** kör taxi **hoitaa potilaita** sköter patienter
höylää ja hakkaa vasaralla hyvlar och slår med hammare
kirjoittaa tietokoneella ja vastaa puhelimeen skriver med dator och svarar i telefonen **korjaa autoja**
 lagar bilar **korjaa kenkiä** lagar skor **lainaa rahaa** lånar ut pengar
lakaisee pihan ja luo lunta sopar på gården och skottar snö **myy lääkkeitä** säljer mediciner **määrää**
lääkkeitä ordinerar läkemedel **ohjelmoi tietokoneita** programmerar datorer **ompelee vaatteita** syr
 kläder **on töissä tehtaassa** arbetar i en fabrik
opettaa suomea undervisar i finska **pesee lattian ja pyyhkii pölyt** torkar golvet och dammar
puhdistaa savupiipun gör rent i skorstenen **saarnaa kirkossa** predikar i kyrkan **tarkastaa näön**
 kontrollerar synen **valvoo rakennustyömaata** bevakar byggarbeten

3. Mitä ammatteja luettelosta puuttuu? Vilka yrken saknas på listan? Skriv dem på raderna. Skriv även om vad som ska göras i yrket. Arbeta tillsammans med andra.

4. KIN ja KAAN. *KIN* och *KAAN*.

Vissa ord är inte självständiga utan de fogas i andra ord. *KIN* används i jakande sats och *KAAN* i nekande sats. Dessa fogord har inte alltid egen betydelse utan de bara förstärker det som sägs. Foga *KIN* eller *KAAN* i luckorna.

- Exempel: – Tästä tulee *kin* takki. – *Ei* tästä tulee *kaan* takkia.
 – Tästä tulee _____ housut. – *Ei* tästä tule _____ housuja.
 – Tästä tulee _____ lakki. – *Ei* tästä tule _____ lakkia.
 – Tästä tulee _____ kukkaro. – *Ei* siitä tullut _____ kukkaroa.

Läs upp satserna. Vad betyder de?

5. Kirjoittakaa satu suomeksi! Skriv en saga på finska! Kirjoittakaa yhdessä! Skriv tillsammans! En finsk saga börjar med orden *Olipa kerran...* och slutar med orden *Sen pituinen se!*

6. Vanhoja ja uusia TSE-verbejä. Gamla och nya *TSE*-verb.¹⁰

Vi repeterar gamla verb och lär oss att böja nya. Vissa verb slutar i grundformen på *TA* men i personformerna har de *tse*: *tarvita* behöva, *häiritä* störa och *punnita* väga.

person	<i>tarvita</i> behöva	<i>harkita</i> överväga	<i>punnita</i> väga
minä	<i>tarvitse</i> n		
sinä	<i>tarvitse</i> t		
hän	<i>tarvitse</i> e		
me	<i>tarvitse</i> mme		
te	<i>tarvitse</i> tte		
he	<i>tarvitse</i> vat		

¹⁰ Verbtyp 5.

18. Maalaistalossa

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på frågorna.

1. Missä maalaistalon eläimet ovat kesällä? Var är lantgårdsdjuren på sommaren?
2. Missä ne talvella ovat? Var är de på vintern?
3. Miksi siat rohkivät mielissään? Varför grymtar grisarna belåtna?
4. Mitä porsaatt syövät? Missä ne asuvat? Vad äter kullingarna? Var bor de?
5. Miksi lehmät ammuvat? Varför råmar kossorna?
6. Mikä on *vasikka*? Vad är *en kalv*?
7. Miksi hevonen hirnuu tallissa? Varför gnäggar hästen i stallet?
8. Mikä on *varsä*? Vad är *ett föl*?
9. Miksi lampaat ja karitsat määkivät? Varför bräker fåren och lammen?
10. Miksi kanat ovat ärtyisiä? Varför är hönorna irriterade?
11. Miten ne piristyvät? Hur piggnar de till?

2. Miten eläimet ääntelevät? Hur låter djuren? Om du inte minns hur de olika djuren låter kan du tjuvtitta i ordlådan.

a. Kirjoita verbi. Skriv verbet.

- hevonen _____
- kana _____
- kissa _____
- koira _____
- kukko _____
- lammas _____
- lehmä _____
- sika _____

b. Mitä eläimet sanovat suomeksi? Vad säger djuren på finska?

Hevonen sanoo: _____

Kana sanoo: _____

Kissa sanoo: _____

Koira sanoo: _____

Kukko sanoo: _____

Lammas sanoo: _____

Lehmä sanoo: _____

Sika sanoo: _____

Sanalaatikko – Ordlåda

ammuu råmar **ammuu!** **bää!** **hauhau!** **haukkuu** skäller **hevonen** häst
hirnuu gnäggar **ihaha!** **kana** höna **kiekuu** gal **kissa** katt **koira** hund **kotkot!**
kotkottaa kacklar **kukko** tupp **kukkuluuruu!** **lammas** får **lehmä** ko **mjau!**
määkii bråker **naukuu** jamar **röhkii** grymtar **röh röh!** **sika** gris

3. Mitä nuoret eläimet ovat nimeltään? Vad heter de unga djuren? Dra ett streck från det vuxna till det unga djuret.

1. hevonen	a. kananpoika, tipu
2. kana	b. karitsa
3. kissa	c. kukonpoika, tipu
4. koira	d. porsas, possu
5. kukko	e. kissanpentu, kissanpoika
6. lammas	f. vasikka
7. lehmä	g. varsa
8. sika	h. koiranpentu

Sanalaatikko – Ordlåda

kananpoika, tipu kyckling **karitsa** lamm **kissanpentu, kissanpoika** kattunge
koiranpentu (hund)valp **kukonpoika, tipu** cykling **porsas, possu** kullting
varsa föl **vasikka** kalv

4. Mitä maalaistalossa tapahtui? Vad hände i lantgården? Texten står i nutid. Din uppgift är att ändra den till dåtid. Använd *i*-formen. Om du inte minns alla former kan du titta i ordlådan.

1. Sikalassa on → oli sikoja.

2. Isot siat röHKivät → _____ mielissään, kun ne saavat → _____ ruokaa.

3. Porsaat asuvat → _____ myös sikalassa.

4. Ne imevät → _____ maitoa.

5. Lehmät ammuvat → _____, sillä pian on → _____ lypsy aika.

6. Vasikat juoksevat → _____ häntä pystyssä.

7. Ne sanoivat → _____ innimöö!

8. Hevonen hirnuu → _____ tallissa.

9. Emäntä ja isäntä liikkuvat → _____ ladossa.

10. Kanat kotkottavat → _____ unisina kanalassa.

11. Ne piristyvät → _____, kun kukko kiekuu → _____ ja herättää → _____ kaikki eläimet.

Sanalaatikko – Ordlåda

ammuivat råmade **asuivat** bodde **herätti** väckte **hirnui** gnäggade **imivät** sög
juoksivat sprang **kiekui** gol **kotkottivat** kacklade **liikkuivat** rörde sig **oli** var
piristyivät piggnade till **röHKivät** grymtade **saivat** fick **sanoivat** sade

19. Loruja

1. Muuta loru monikkoon! Ändra ramsan till flertal! Om du inte kommer på den rätta formen kan du tjuvtitta i ordlådan.

Oli ennen Onnimanni,	→ Oli ennen Onnimanni <i>t</i>
Onnimannista matikka,	→ Onnimanne <i>sta</i> matika <i>t</i>
matikasta maitopyörä,	→ _____
maitopyörästä pytikkä,	→ _____
pytikästä pöytäristi,	→ _____
pöytärististä ripukka,	→ _____
ripukasta rintasolki,	→ _____
rintasoljesta sopukka,	→ _____
sopukasta sormikinnas,	→ _____
sormikintaasta kipuna,	→ _____
kipunasta kirjanmerkki,	→ _____
kirjanmerkistä meteli,	→ _____
metelistä meiän herra,	→ _____
meiän herrasta hepukka,	→ _____
hepukasta heinäkehto,	→ _____
heinäkehdosta kekäle,	→ _____
kekäleestä kenkärähjä,	→ _____
kenkärähjasta raparperi	→ _____

Sanalaatikko – Ordlåda

matiko*sta* maitopyö*rä*t, maitopyö*rä*stä pyti*kä*t, pyti*kä*stä pöytäri*sti*t,
 pöytäri*ste*stä ripuka*t*, ripuka*sta* rintaso*l*je*t*, rintaso*l*je*sta* sopuka*t*, sopuka*sta* sormiki*n*taa*t*, sormiki*n*ta*sta*
 kipuna*t*, kipuna*sta* kirjanmer*ki*t, kirjanmer*ke*stä meteli*t*,
 metele*stä* meiän herra*t*, meiän herra*sta* hepuka*t*, hepuka*sta* heinäkeh*do*t,
 heinäkeh*do*sta kekäle*et*, kekäle*stä* kenkära*h*ja*t*,
 kenkära*h*jo*sta*, raparperi*t*

2. **Muita?** Andra?

a. **Muita kelloja?** I klockramsans nämns många olika klockor. Vilka andra klockor kommer du på? Fundera tillsammans.

b. **Muita kouluja ja kirjoja?** Skriv nya ord som slutar på *-koulu* skola och *-kirja*.

– peruskoulu grundskola, esikoulu förskola...

– lukukirja läsebok, muistikirja anteckningsbok...

3. **Mikä kirja?** – **Lukukirja.** Vilken bok? – Läsebok.

Lek med ord. Bilda ordkedjor. Första delen i svarsordet ska stå i grundformen eller i N-kasus.

Exempel: – Mikä kirja? – Lukukirja. – Mikä luku? – Kymmenluku. – Mikä kymmen? – Vuosikymmen. – Mikä vuosi? Jatka! Fortsätt!

4. **Muistatko kuukaudet?** Minns du månaderna? Skriv månaderna på raderna.

1. _____	7. _____
2. _____	8. _____
3. _____	9. _____
4. _____	10. _____
5. _____	11. _____
6. _____	12. _____

5. **Henkilötietoja.** Personuppgifter.

Minä vuonna sinä olet syntynyt? _____

Missä kuussa? _____

Kuinka mones päivä? _____

Kirjoita syntymäaikasi mallin mukaan. Sanokaa sitten syntymäaikanne vuorotellen. Skriv ned ditt födelsedatum enligt mallen. Säg sedan turvis era födelsedatum.

Tiina on syntynyt 15. 3. 2003. Tiina är född den femtonde mars tvåtusentre.

Minä olen _____

6. NA-muotoja. NA-former.

NA-formen används i många tidsuttryck:

- *lauantaina* på lördagen, *sunnuntaina* på söndagen, *torstaina* på tisdagen
- *huomenna* i morgon, *tänä päivänä* i dag

Även några platsuttryck står i NA-formen:

- *kotona* hemma, *ulkona* ute, utomhus

Ibland motsvarar NA-formen prepositionsuttryck med *som*:

- *ruokana* som mat, *juomana* som dricka, *lapsena* som barn, *opettajana* som lärare

Täydennä NA-muodoilla! Fyll i med NA-former!

1. Lähdemme metsään _____. Vi går till skogen *i morgon*.
2. On kiva leikkiä _____. Det är trevligt att leka *ute*.
3. Käymme mummon luona _____. Vi ska hälsa på hos mormor *på söndagen*.
4. Suomalaiset käyvät saunassa _____. Finnar går och badar bastu *på lördagen*.
5. _____ meillä on musiikkia. *I dag* har vi musik.
6. Illalla perhe on _____. På kvällen är familjen *hemma*.
7. Koulussa on _____ kaalilaatikkaa. I skolan är det källåda *som mat*.
8. _____ syödään hernekeittoa. *På torsdagen* äter man ärtsoppa.
9. Mitä on _____? Vad finns *som dricka*?

20. Suomi ja Ruotsi kuuluivat kauan yhteen

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Kuinka kauan sitten Suomi ja Ruotsi erosivat? Hur länge sedan skiljdes Finland och Sverige åt?
2. Kuinka pitkän aikaa maat kuuluivat yhteen? Hur lång tid hörde länderna ihop?
3. Minkä sodan jälkeen Suomi liitettiin Venäjään? Efter vilket krig blev Finland en del av Ryssland?
4. Milloin sota käytiin? När utkämpades kriget?
5. Suomesta tuli *autonominen suuriruhtinaskunta*. Mitä se tarkoittaa? Finland blev *ett autonomt storfurstendöme*. Vad innebär det?
6. Milloin Suomesta tuli itsenäinen? När blev Finland självständigt?
7. Tuliko Suomesta kuningaskunta? Blev Finland ett kungarike?
8. Millä nimellä yhteinen aika tunnetaan Suomessa? Med vilket namn är den gemensamma tiden känd i Finland?
9. Mikä oli Ruotsin – ja Suomen – pääkaupunki? Vad var Sveriges – och Finlands – huvudstad?
10. Mikä oli Suomen maakunnan pääkaupunki? Vad var huvudstaden i det finska landskapet?
11. Milloin Turun linnaa alettiin rakentaa? När började man bygga Åbo slott?
12. Mikä tärkeä kirkko Turussa oli? Vilken viktig kyrka fanns i Åbo?
13. Miksi on tärkeää, että pienet maat ovat yhdessä? Varför är det viktigt att små länder är tillsammans?

2. **Muuta aikamuotoa!** Ändra på tidsformen. Gör som i exemplet. Du kan kontrollera svaren i ordlådan.

Exempel: 1. Suomi ja Ruotsi *erosivat* vuonna 1809. Finland och Sverige skiljde sig 1809.
→ *ovat eronneet* har skiljt sig

2. Ne *kuuluivat* kauan yhteen. De hörde länge ihop.

→ _____ har tillhört

3. Ruotsi *kävi* monta sotaa Venäjää vastaan. Sverige utkämpade många krig mot Ryssland.

→ _____ har utkämpat

4. Suomen pääkaupunki *oli* Turku. Finlands huvudstad var Åbo.

→ _____ har varit

5. Suomen piispa *asui* kauan Turussa. Finlands biskop bodde länge i Åbo.

→ _____ har bott

6. Suomi ja Ruotsi *olivat* tärkeitä toisilleen. Finland och Sverige var viktiga för varandra.

→ _____ har varit

7. Ne *tekivät* poliittisia päätöksiä yhdessä. De fattade politiska beslut tillsammans.

→ _____ har fattat

8. Urheilussa ne *kamppailivat* "rakkaina vihollisina". I sport kämpade de som "kära fiender". →

_____ har kämpat

9. Kumpaa maata sinä *kannatit* Suomi–Ruotsi-maaottelussa? Vilket land hejade du på i

Finnkampen? → _____ har hejat för

Sanalaatikko – Ordlåda

on asunut har bott ovat kamppailleet har kämpat olet kannattanut har hejat på
ovat kuuluneet ha hört on käynyt har utkämpat on ollut har varit ovat olleet har varit
ovat tehneet har gjort

3. Vielä joitakin /-sanoja. Ytterligare några /-ord.

Det finns många grupper av ord som i grundformen slutar på *i*. Här presenteras *kieli*-orden och *vesi*-orden.

a. *kieli*-sanat – kieli-ord

Gruppen är liten och innehåller endast ursprungliga finska ord. I *A*-kasus får de en *TA*-ändelse. I övriga kasusformer har orden en *e*-stam.

Grundform	<i>A</i> -kasus	<i>N</i> -kasus
<i>kieli</i> språk	<i>kieltä</i>	<i>kielen</i>
<i>pieni</i> liten		
<i>suuri</i> stor	<i>suurta</i>	
<i>sieni</i> svamp		
<i>uni</i> sömn, dröm		
<i>vuori</i> berg		
<i>moni</i> många		
<i>meri</i> havet	<i>merta</i>	
<i>veri</i> blod		

b. Täydennä! Fyll i!

1. Puhun _____ . (många språk, A-kasus)
2. En näe _____ . (det stora berget, A-kasus)
3. Sormesta tulee _____ . (blod, A-kasus)
4. Olen uinut syvässä _____ . (hav, SSA-kasus)
5. Asumme _____ (liten, SSA-kasus) maassa

c. *vesi*-sanat – *vesi*-ord

Gruppen är liten och innehåller endast ursprungliga finska ord. I A-kasus får de en TTA-ändelse. I övriga kasusformer har orden en *e*-stam.

Grundform	A-kasus	N-kasus
<i>vesi</i> vatten	<i>vettä</i>	<i>veden</i>
<i>käsi</i> hand		<i>käden</i>
<i>kuukausi</i> månad	<i>kuukautta</i>	
<i>uusi</i> ny		
<i>vuorokausi</i> dygn		
<i>vuosi</i> år		
<i>susi</i> varg		
<i>kuusi</i> sex		
<i>täysi</i> full		

d. Täydennä! Fyll i!

1. En ota _____ . (vatten, A-kasus)
2. Onnellista _____ ! (nytt år, A-kasus)
3. Talvi kestää monta _____ . (månad, A-kasus)
4. Kuinka monta tuntia on _____ . (dygn, SSA-kasus)
5. Kuinka monta sormeä on _____ . (hand, SSA-kasus)

4. **Kertausristikko.** Repetitionskorsord. I korsordet ska du använda ord främst från det senaste textstycket. Stava ortnamnen med stora initialer. Orden finns i ordlådan.

							↓							
			P											
			Ä											
			Ä											
			K											
			A											
			U											
			P											
			U											
			N											
			K											
			I											

Sanalaatikko – Ordlåda

kilpakumppani medtävlare **kumpi** vilken (av de två) **maakunta** landskap **piispa** biskop **pääkaupunki**
 huvudstad **Ruotsi** Sverige **Suomi** Finland **tasavalta** republik
Tukholma Stockholm **tuomiokirkko** domkyrka **Venäjä** Ryssland **ystävä** vän

21. Ruotsin kuningaskunnassa

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Onko Ruotsi tasavalta vai kuningaskunta? Är Sverige en republik eller ett kungarike?
2. Onko Ruotsissa presidentti vai kuningas? Har Sverige en president eller en konung?
3. Kumpi valitaan vaaleilla, presidentti vai kuningas?
Vilken väljs med val, president eller kung?
4. Mikä Ruotsin kuninkaan nimi on? Vad heter Sveriges konung?
5. Mikä kuningattaren nimi on? Vad heter drottningen?
6. Kuinka monta tytärtä ja kuinka monta poikaa heillä on?
Hur många döttrar och söner har de?
7. Mitkä heidän nimensä ovat? Vad heter de?
8. Mitä tarkoittaa *kruununprinsessa*? Vad betyder *kronprinsessa*?
9. Kuka on tällä hetkellä kruununprinsessa? Vem är kronprinsessa för tillfället?
10. Mitä toinen tytär ja poika ovat? Vad är den andra dottern och sonen för några?
11. Onko Ruotsissa pääministeri, hallitus ja valtiopäivät?
Har Sverige statsminister, regering och riksdag?
12. Pääministeri johtaa hallitusta. Mitä hallitus ja valtiopäivät tekevät? Statsministern leder regeringen. Vad gör regeringen och riksdagen?
13. Kuinka monta jäsentä Ruotsin valtiopäivillä on? Hur många medlemmar finns i Sveriges riksdag?
14. Kuinka usein Ruotsissa on vaalit? Hur ofta är det val i Sverige?

2. **Uusia sanatyyppejä.** Nya ordtyper.

a. **taivas- ja kallis-sanat** – *taivas*- och *kallis*-ord

Ord som i grundformen slutar på *AS* eller *IS* har *TA*-ändelsen i *A*-kasus. De flesta av dessa ord har en lång vokal i övriga kasusformer.

Grundform	<i>A</i> -kasus	<i>N</i> -kasus
<i>taivas</i> himmel	<i>taivasta</i>	<i>taivaan</i>
<i>eväs</i> matsäck	<i>evästä</i>	<i>evään</i>
<i>antelas</i> givmild		
<i>patsas</i> staty		
<i>keihäs</i> spjut		
<i>kaunis</i> vacker	<i>kaunista</i>	<i>kauniin</i>
<i>kallis</i> dyr		
<i>valmis</i> färdig		
<i>kauris</i> rådjur		

b. Täydennä! Fyll i!

1. Onko sinulla _____? (matsäck, A-kasus)
2. En osta _____ mekkoa. (dyr, A-kasus)
3. Lentokone lentää _____. (himmel, LLA-kasus)
4. _____ on _____ silmät.
(räddjur, LLA-kasus, vacker, T-kasus)
5. Kahvi on jo _____. (färdig, A-kasus)

c. Astevaihtelu *rakas-* ja *raitis-*sanoissa – stadiesväxlingen i *rakas-* och *raitis-*ord
I grundformen och i A-kasus står ordet i svagstadium, och i övriga kasus i starkstadium.

Grundform	A-kasus	N-kasus
<i>rakas</i> kär, älskad	<i>rakasta</i>	<i>rakkaan</i>
<i>vilkas</i> livlig		
<i>kirkas</i> klar		
<i>lammás</i> får	<i>lammasta</i>	<i>lampaan</i>
<i>kuningás</i> kung		
<i>ahdas</i> trång		
<i>raifís</i> frisk	<i>raifista</i>	<i>raittin</i>
<i>alís</i> dyr		

d. Täydennä! Fyll i!

1. Täällä ei ole yhtään _____. (får, A-kasus)
2. En ole ennen nähnyt näin _____ kaupunkia. (livlig, A-kasus)
3. Aurinko paistaa _____ taivaalta. (klar, LTA-kasus)
4. Lapset lauloivat _____. (kung, LLE-kasus)
5. On hyvä olla _____ ilmassa. (frisk, SSA-kasus)

e. *tytär-*sanat – *tytär-*ord

*Tytär-*orden har den feminina ändelsen *TAR*. Denna ordgrupp är mycket liten. I partitiv har orden ändelsen *TA*, och i övriga kasusformer har orden en *ttare-*stam.

Grundform	A-kasus	N-kasus
<i>tytär</i> dotter	<i>tytärtä</i>	<i>tyttären</i>
<i>kuningatar</i> drottning		
<i>kaunotar</i> skönhet		
<i>ystävätar</i> väninna		

f. Täydennä! Fyll i!

1. Heillä ei ole yhtään _____ . (dotter, *A*-kasus)
2. Ruotsin _____ on kaunis kampaus. (drottning, *LLA*-kasus)
3. Hän on todellinen _____ . (skönhet, grundform)
4. Hän on _____ kanssa ostoksilla. (väninna, *N*-kasus)

3. Tehkää vaalimainoksia! Kirjoittakaa suomeksi ja ripustakaa mainokset seinälle. Gör valreklam! Vilka saker vill ni ha förbättraingar i? Skriv på finska och häng upp reklamen på väggen.

22. Metsäsuomalaisia

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Missä ruotsinsuomalaisia asui jo keskiajalla? Var bodde det sverigefinnar redan på medeltiden?
2. Missä he olivat töissä? Var arbetade de?
3. Milloin Suomesta alkoi muuttaa savolaisia Ruotsiin? När började det flytta savolaxare från Finland till Sverige?
4. Mihin he asettuivat asumaan? Var bosatte de sig?
5. Mitä suomalaisia paikannimiä tekstissä mainitaan? Vilka ortnamn omnämns i texten?
6. Miksi savolaisia sanottiin metsäsuomalaisiksi? Varför kallades savolaxare för skogsfinnar?
7. Miksi he kaskesivat? Varför svedjade de?
8. Mitä *kaskeaminen* tarkoittaa? Vad innebär *svedjandet*?
9. Mitä tarkoittaa *metsäsuomalais-boomi*? Vad betyder *den skogsfinska boomen*?
10. Mitä tarkoittaa *olla paimenessä*? Vad innebär *att valla kor*?

2. Heitä sanottiin metsäsuomalaisiksi. De kallades skogsfinnar.

Vissa verb styr *KSI*-kasus: *sanoa* säga, *kutsua* kalla och *tulla* bli. Fyll i luckorna med det givna ordet i *KSI*-kasus.

a. *sanoa* och *kutsua* kalla + *A*-kasus + *KSI*-kasus

Sanoa och *kutsua* kombineras ofta med *A*-kasus och *KSI*-kasus. Fyll i luckorna i följande meningar enligt exemplet. Du kan kontrollera svaren i ordlådan.

Exempel: 1. Kaikki sanovat *Mattia Masaksi*. (*Matti* i *A*-kasus, *Masa* i *KSI*-kasus)

2. Lapset sanovat _____ ja

_____ . (*äiti* i *A*-kasus, *mutsi* och *mude* i *KSI*-kasus)

3. Perhe kutsuu _____ ja

_____ . (*isä*, i *A*-kasus, *isi* ja *iskä* i *KSI*-kasus)

4. Mummo sanoo _____ .
(*me* vi i *A*-kasus i flertal, *muku* i *KSI*-kasus i flertal)

5. Minä sanon _____ .
(*kumisaappaat* gummistövlar i *A*-kasus i flertal, *kumpparit* i *KSI*-kasus i flertal)

Sanalaatikko – Ordlåda

2. äitiä, mutsiksi, mudeksi 3. isää, isiksi, iskäksi, 4. meitä, muksuiksi
5. kumisaappaita kumppareiksi

b. tulla bli, komma muuttua ändras, bli + *KSI*-kasus

Verben *tulla* och *muuttua* används med *KSI*-kasus, när det handlar om att ändra tillstånd. Fyll i luckorna enligt exemplet.

Exempel: 1. Mummo tulee iloiseksi. (*iloinen* glad i *KSI*-kasus)

2. Sirpa tuli _____ . (*surullinen* ledsen i *KSI*-kasus)
3. Hän tuli _____ . (*sairas* sjuk i *KSI*-kasus)
4. Hän tuli meille _____ . (*potilas* patient i *KSI*-kasus)
5. Ilma muuttuu _____ . (*kylmä* kall i *KSI*-kasus)
6. Keväällä luonto muuttuu _____ . (*vihreä* grön i *KSI*-kasus)

c. suomeksi, ruotsiksi – på / till finska, på / till svenska

KSI-kasus används i betydelsen *på* eller *till något språk*. Fyll i enligt exemplet.

Exempel: 1. Sano se suomeksi! (*suomi* i *KSI*-kasus)

2. Osaan asian vain _____ . (*ruotsi* svenska i *KSI*-kasus)
3. Kirja käännetään _____ , _____ ja _____ . (*ranska* franska, *saksa* tyska, *espanja* spanska i *KSI*-kasus)
4. En osaa sanoa sitä _____ . (*venäjä* ryska i *KSI*-kasus)
5. Osaatko sanoa sen _____ ja _____ ?
(*norja* norska, *tanska* danska i *KSI*-kasus)

3. Suomalaisia paikannimiä. Finska ortnamn. Vilka andra finska ortnamn i Sverige kan du? Undersök vilka som finns på din hemort. Eller översätt svenska ortnamn till finska.

4. Mitä ovat Metsänneito ja Näkki? Vad är *Skogsrået* och *Näcken* för några? Ta reda på dem antingen på internet eller i en fackbok.

23. Götanmaa, Sveanmaa ja Norrlanti

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Kuinka moneen osaan Ruotsi jakautuu? I hur många delar indelas Sverige?
2. Missä Götanmaa on? Entä Sveanmaa? Missä on Norrlanti?
Var ligger Götaland? Och Svealand? Var ligger Norland?
3. Kuinka monta maakuntaa Ruotsissa on? Hur många landskap finns i Sverige?
4. Mitä virallisia suomalaisia maakunnan nimiä on?
Vilka officiella finska landskapsnamn finns?
5. Millä saarilla on suomalaiset nimet? Vilka öar har finska namn?
6. Mitä suomalaisia paikkakuntien nimiä tekstissä mainitaan?
Vilka finska namn på orter nämns i texten?
7. Onko kotipaikkakunnallasi suomalaisia nimiä? Finns det finska namn på din hemort?
8. Mitä suomenkielisiä paikkoja tiedät Ruotsissa? Vilka finskspråkiga orter vet du att det finns i Sverige?

2. **Kirjoita taulukkoon.** Skriv de finska namnen på olika landsdelar och orter i tabellen. De finns i ordlådan.

Götaland	Västergötland
Svealand	Östergötland
Norrlant	Värmland
på Mälaren	Dalarna
Torneälven	Lappland
Pajala	Gotland
Kiruna	Öland
Tornedalen	Haparanda
Uppland	Gällivare

Sanalaatikko – Ordlåda

Gotlanti, Götanmaa, Haaparanta, Itä-Götanmaa, Jällivaara, Kiiruna, Lappi, Länsi-Götanmaa, Mälärilla, Norrlanti, Pajala, Sveanmaa, Taalainmaa, Tornionjoki (Väylä), Tornionlaakso, Upplanti, Värmlanti, Västmanlanti, Öölanti

3. Ruotsin ja Suomen paikkakuntia. Orter i Sverige och Finland. Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Mikä on Ruotsin pääkaupunki? _____

2. Mikä on Suomen pääkaupunki? _____

3. Mitkä ovat Ruotsin kolme suurinta kaupunkia?

4. Mitkä ovat Suomen viisi suurinta kaupunkia?

5. Mikä on Ruotsin pisin joki? _____

6. Mikä on Suomen pisin joki? _____

7. Mitkä ovat Ruotsin kolme suurinta järveä?

8. Mikä on Suomen suurin järvi? _____

9. Kuinka paljon asukkaita Ruotsissa on? _____

10. Kuinka paljon asukkaita Suomessa on? _____

Sanalaatikko – Ordlåda

asukkaat invånare **Götanmaa** Götaland **järvi** sjö **kaupunki** stad
 (koti)kunta (hem)kommun **maakunta** landskap **millä paikkakunnilla?** på vilka orter? **mitkä?** vilka?
Norrlanti Norrland **pääkaupunki** huvudstad
Ruotsin pisin joki längsta älven/ån i Sverige **sukulaiset** släktingar
suurin störst **Sveanmaa** Svealand **tuttavat** bekanta

4. Kysymyksiä sinulle. Frågor till dig. Ordhjälp finns i ordlådan ovan.

1. Missä kunnassa sinä asut? _____

2. Kuinka paljon asukkaita kotikunnassasi on? _____

3. Onko kotikuntasi Götanmaalla, Sveanmaalla vai Norrlannissa?

4. Missä maakunnassa kotikuntasi on?

5. Millä paikkakunnilla asuu sukulaisiasi tai tuttaviasi?

6. Millä Ruotsin ja Suomen paikkunnilla olet käynyt?

24. Lähdetäänkö Kuuhun?

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Onko Maa aivan yksin? Är Jorden alldeles ensam?
2. Mikä kalenterin käsite on tullut Kuun mukaan? Vilket begrepp i kalendern har uppkommit enligt Månen?
3. Kuinka kauan kuukausi kestää? Hur lång tid varar en månad?
4. Milloin on täysikuu? När är det fullmåne?
5. Milloin on auringonpimennys tai kuunpimennys? När är det solförmörkelse eller månförmörkelse?
6. Milloin ensimmäiset ihmiset kävivät Kuussa? När besökte de första människorna Månen?
7. Kuinka monta ihmistä Kuussa on käynyt? Hur många människor har besökt Månen?
8. Mistä on ruvettu puhumaan? Vad har man börjat prata om?
9. Mistä Sami tietää sen? Hur vet Sami det?
10. Uskaltaako mummo lähteä Kuuhun? Vågar mormor åka till Månen?

2. **Lisää kysymyksiä.** Fler frågor.

Prata om vad ni orkar eller vågar göra. Börja alltid med *Minä jaksan...* eller *Minä uskallan...* Ordhjälp får du i ordlådan. När ni har svarat på alla frågor, hitta på nya och fortsätt!

<p>Mitä sinä jaksat tehdä? Vad orkar du göra?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jaksatko sinä nousta aamulla aikaisin? 2. Jaksatko syödä paljon? 3. Jaksatko syödä kymmenen perunaa yhdellä kertaa? 4. Jaksatko juoda viisi litraa vettä yhdellä kertaa? 5. Jaksatko nostaa auton ilmaan? 6. Jaksatko juosta kaksikymmentä kilometriä? 	<p>Mitä sinä uskallat tehdä? Vad vågar du göra?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uskallatko kiivetä puuhun? 2. Uskallatko sukeltaa syvälle? 3. Uskallatko lukea jännittävää kirjaa? 4. Uskallatko katsoa pelottavaa elokuvaa? 5. Uskallatko silittää outoa koiraa? 6. Uskallatko lähteä kuuhun?
---	---

Sanalaatikko – Ordlåda

elokuva film ilma luft jaksatko? orkar du? jännittävä spännande litra liter
 outo främmande pelottava skrämmande peruna potatissukeltaa dyka syvä djup
 silittää klappa uskallatko? vågar du? yhdellä kertaa på en gång

3. VV-sija. VV-kasus.

a. Mitkä sanat ovat VV-sijassa? Vilka ord i texten står i VV-kasus? Leta efter dem tillsammans och skriv dem på raderna. Understryk kasusändelsen.

b. Mitkä niiden perusmuodot ovat? Vad är grundformerna för dessa? Skriv grundformerna på raderna.

c. Pane VV-sijaan. Sätt följande ord i VV-kasus, först i ental och sedan i flertal.

Grundform	VV-kasus i ental	VV-kasus i flertal
juna tåg	junaan	jun ⁱ in
kuva bild		
kylä by	kylä ^{än}	
hyvä god, bra		

d. Pane *VN*-sijaan. Sätt följande ord i *VN*-kasus, först i ental och sedan i flertal.

Grundform	<i>VN</i> -kasus i ental	<i>VN</i> -kasus i flertal
kuu måne	<i>kuuhun</i>	<i>kuihin</i>
puu träd		
suu mun		
maa jord, land	<i>maahan</i>	<i>maihin</i>
muu annan		
jää is		
syy orsak		

e. Pane *VN*-sijaan. Sätt följande ord i *VN*-kasus, först i ental och sedan i flertal.

Grundform	<i>VN</i> -kasus i ental	<i>VN</i> -kasus i flertal
raketti raket	<i>rakettiin</i>	<i>raketteihin</i>
paketti paket		
makaroni makaroni		
sipuli lök		
kani kanin		

25. Aurinkokunta

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mitä Maa kiertää? Vad cirkulerar Jorden runt?
2. Luettele planeetat. Räkna upp planeterna.
3. Onko Maa lähimpänä Aurinkoa? Är Jorden närmast till Solen?
4. Miksi Plutoa nykyään sanotaan? Vad kallas Pluto i dag?
5. Millaisia ovat asteroidit ja komeetat? Hur är asteroider och kometer?
6. Onko Maasta lähetetty avaruusluotaimia muille planeetoille? Har man skickat rymdsonder från Jorden till andra planeter?
7. Ovatko Aurinko ja Maa samankokoisia? Är Solen och Jorden lika stora?
8. Onko avaruudessa vain yksi aurinkokunta? Finns det bara ett solsystem i rymden?
9. Mistä avaruus alkaa ja mihin se loppuu? Var börjar rymden och var slutar den?
10. Onkohan avaruudessa elämää muualla? Undrar om det finns liv annanstans i rymden?

2. **Kerro ufo-juttu!** Berätta en ufo-historia! Uskotko ufoihin? Tror du på ufon?

3. **Joitakin sanatyyppejä.** Några ordtyper

a. **huoleton-sanat** – *huoleton*-ord

Många ord som anger att en egenskap saknas slutar i grundformen på *TON-* eller *MATON*: *huoleton* sorglös, *rajaton* gränslös, *loputon* ändlös, *uskomaton* otrolig, *lukematon* oräknelig.

Grundform	A-kasus	N-kasus
<i>huoleton</i> sorglös	<i>huoleton^{ta}</i>	<i>huole^ttoman</i>
<i>rajaton</i> gränslös		
<i>loputon</i> ändlös		
<i>työtön</i> arbetslös		
<i>uskoma^{ton}</i> otrolig	<i>uskomaton^{ta}</i>	<i>uskom^{att}oman</i>
<i>lukema^{ton}</i> oräknelig		

b. Täydennä! Fyll i!

- Hölmöläiset elävät _____ elämää. (sorglös, A-kasus)
- Avaruus on _____ ja _____. (gränslös, grundform; ändlös, grundform)
- Hän on ollut _____ kauan. (arbetslös, NA-form)
- Avaruus on _____ iso. (otrolig, N-kasus)
- Taivaalla on _____ tähtiä. (oräknebara, A-kasus i flertal)

c. kysymys-sanat – kysymys-ord

Många ord som i nominativ slutar på *US* eller *OS* (*us, ys, os, ös*) har *TA* i A-kasus och en *kse*-stam i andra kasus: *kysymys* fråga, *vastaus* svar, *kerros* våning, *päätös* beslut. Även många egennamn tillhör denna grupp.

Grundform	A-kasus	N-kasus
kysymys fråga	kysymystä	kysymyksen
vastaus svar		
kerros våning		
päätös beslut		
Tomas	Tomasta	Tomaksen
Merkurius		
Venus		

d. Täydennä! Fyll i!

- Opettaja esitti kymmenen _____. (fråga, A-kasus)
- Osaatko _____ ? (svar, A-kasus)
- Me asumme toisessa _____. (våning, SSA-kasus)
- Hallitus teki _____. (beslut, N-kasus)
- Lähetän kortin _____. (Tomas, LLE-kasus)
- Maasta on lähetetty avaruusluotaimia _____. (Venus, VN-kasus)

e. *pituus*-sanat – *pituus*-ord

Ord som i nominativ slutar på *VVS* (*uus, yys, aus, eus*) har *TTA* i *A*-kasus och en *de/te*-stam i andra kasus: *pituus* längd, *syvyys* djup, *kirjallisuus* litteratur, *rakkaus* kärlek och *korkeus* höjd.

Grundform	<i>A</i> -kasus	<i>N</i> -kasus
<i>pituus</i> längd	<i>pituutta</i>	<i>pituuden</i>
<i>syvyys</i> djup	<i>syvyyttä</i>	
<i>kirjallisuus</i> litteratur		
<i>avaruus</i> rymd		
<i>rakkaus</i> kärlek	<i>rakkautta</i>	<i>rakkauden</i>
<i>korkeus</i> höjd		

f. Täydennä! Fyll i!

1. Kouluhoitaja mittaa oppilaiden _____ . (längd, *N*-kasus)
2. Meressä on elämää monen kilometrin _____ . (djup, *SSA*-kasus)
3. Äiti on kiinnostunut _____ . (litteratur, *STA*-kasus)
4. Mummo on kiinnostunut _____ . (rymd, *STA*-kasus)
5. Oletko sinä kiinnostunut _____ ? (rakkaus, *STA*-kasus)
6. Lentokone lentää monen kilometrin _____ . (höjd, *LLA*-kasus)

4. Kiinnostunut avaruudesta, ihastunut Ossiin. Intresserad av litteratur, förtjust i Ossi.

Mistä sinä olet kiinnostunut? Keneen olet ihastunut? Vad är du intresserad av? Vem är du förtjust i? Diskutera intressen, kärleken och förtjusningen. Använd *STA*-kasus med uttrycket *olla kiinnostunut* vara intresserad av och *VN*-kasus med uttrycken *olla rakastunut* vara kär i och *olla ihastunut* vara förtjust i.

5. Valtavan iso, uskomattoman iso. Våldigt stor, otroligt stor.

Förstärkningsord används ofta i *N*-kasus som förstärkningsord:

Aurinko on valtavan kuuma. Solen är väldigt het.
Aurinkokunta on uskomattoman iso. Solsystemet är otroligt stort.

Sano ja kirjoita samalla tavalla! Säg och skriv på samma sätt! Ordhjälp finns i ordlådan.

1. En knappål är väldigt liten.

Nuppineula on _____.

2. Det är hemskt kallt här.

Täällä on _____.

3. Han springer otroligt snabbt.

Hän juoksee _____.

4. Förra sommaren var det hemskt varmt.

Viime kesänä oli _____.

5. Snigeln rör sig väldigt långsamt.

Etana liikkuu _____.

Sanalaatikko – Ordlåda

hitaasti långsamt **kamalan** hemskt **kylmä** kallt **lämmintä** varmt **nopeasti** snabbt
pieni liten **uskomattoman** otroligt **valtavan** väldigt

6. Piirrä avaruusraketti, joka on avaruusmatkalla. Rita en rymdraket på en rymdresa. Kirjoita piirustukseen avaruussanoja. Skriv rymdord i teckningen.

26. Kirjoitetaan runoja!

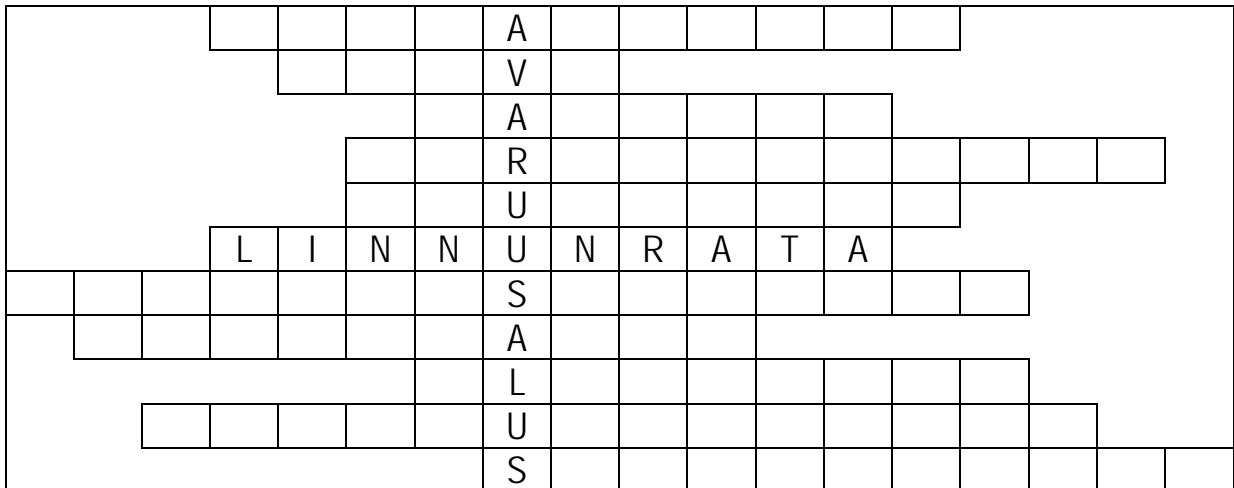
1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Voiko jokainen olla runoilija? Mitä luulet? Kan var och en vara poet? Vad tror du?
2. Millainen on *riimiruno*? Hur är en rimmad dikt?
3. Minkälaisen riimirunon mummo tekee? Vilken rimmad dikt gör mormor?
4. Onko kappaleen toisessa runossa riimejä? Finns det rim i andra dikten i kapitlet?
5. Mistä runo voi kertoa? Vad kan en dikt berätta om?
6. Onko sinulla runovihko? Har du ett dikthäfte?
7. Milloin on hyvä kirjoittaa runoja? När är det bra att skriva dikter?

2. **Tehkää yhdessä runovihko.** Gör ett dikthäfte tillsammans.

Skriv egna dikter och översätt dikter från svenska till finska eller tvärtom. Renskriv dikterna med en vacker stil och rita och färglägg bilder som handlar om dikter ni skrivit. Kopiera häftet till alla elever.

3. **Avaruusristikko.** Rymdkorsord. Fyll i korsordet med ord från ordlådan.

Sanalaatikko – Ordlåda

aurinkokunta solsystemet avaruusalus rymdfarkost avaruuslentäjä rymdfarare avaruusluotain
 rymdsond happilaite syrgasapparat kuukävely månpromenad
 Linnunrata Vintergatan Otava Karlavagnen planeetta planet
 Pohjantähti Polstjärnan raketti raket sateenkaari regnbåg

27. Saariset muuttavat pienemmästä isompaan

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Kuinka monta lasta Saarisella on? Hur många barn har familjen Saarinen?
2. Missä Oona nukkui pienenä? Var sov Oona när hon var liten?
3. Mihin hän muutti myöhemmin? Vart flyttade hon senare?
4. Mihin Ossi oli muuttanut? Miksi? Vart hade Ossi flyttat? Varför?
5. Mihin Olivia oli muuttanut isompana? Vart hade Olivia flyttat när hon hade blivit större?
6. Mihin Saariset ovat nyt muuttamassa? Vart håller familjen Saarinen på att flytta nu?
7. Mitä heidän täytyy päättää? Vad måste de besluta?
8. Mitä Oona tekee salaa? Vad gör Oona i smyg?
9. Entä mitä Ossi tekee? Vad gör Ossi då?
10. Mitä Olivia aikoo salakuljettaa muuttokuorman? Vad tänker Olivia smuggla till flyttlasset?
11. Kenet hän tapaa muuttokuorman luona? Vem möter hon vid flyttlasset?

2. Vanha – vanhempi – gammal – äldre

a. Täydennä! Fyll i!

- iso stor → *isompi* större
- huono dålig → _____ sämre
- hassu tokrolig → _____ tokroligare
- nätki* snygg → *nätkimpi* snyggare
- kiltti* snäll → _____ snällare
- pieni liten → *pienempi* mindre
- suuri stor → _____ större
- nuori ung → _____ yngre
- vanha gammal → *vanhempi* äldre
- rankka jobbig → _____ jobbigare
- syvä djup → *syvempi* djupare

sievä snygg → _____ snyggare

kylmä kall → _____ kallare

mukava trevlig → mukavampi trevligare

tilava rymlig → _____ rymligare

ikävä tråkig → _____ tråkigare

ovela slug → _____ slugare

kamala hemsk → _____ hemskare

terävä vass → _____ vassare

lyhyt kort → lyhyempi kortare

kevyt lätt → _____ lättare

iloinen glad → iloisempi gladare

surullinen ledsen → _____ mer ledsen

Kirjoita uudestaan! Skriv dessa på nytt!

hyvä god, bra → parempi bättre _____

uusi ny → uudempi nyare _____

pitkä lång → pidempi längre _____
(eller pitempi)

b. Täydennä! Fyll i!

1. Matilla on _____ mutta _____ huone kuin minulla. Matti har ett mindre men trevligare rum än jag.

2. Liisalla on _____ kassi ja _____ kotimatka kuin meillä. Liisa har en lättare kasse och kortare hemfärd än vi.

3. Tänään potilas on paljon _____ kuin eilen.

I dag är patienten mycket gladare än i går.

4. Tänä talvena on _____ mutta _____

ilma kuin viime talvena. I vinter är det kallare men bättre väder än förra vintern.

5. Meillä on _____ opettaja ja _____ koulu
 kuin teillä. Vi har en yngre lärare och en nyare skola än ni.

c. *mpi* → *mma* tai *mpa* – När *mpi*-formerna böjs i kasus, får de *mma* eller *mpa*.

Exempel: Saariset muuttavat *pienemmästä* ja *vanhemmasta* talosta *isompaan* ja *uudempaan*.

Mitä nämä merkitsevät? Vad betyder de delar som är skrivna med sned stil? Prata om betydelserna. Ordhelp finns i ordlådan.

1. Lapset menevät *pienemmästä huoneesta isompaan*.
2. Hyppään *korkeammasta mäestä kuin ennen*.
3. Luin *paremman ja jännittävämmän kirjan kuin koskaan ennen*.
4. Pidän tuosta *kauniimmasta taulusta* enemmän.
5. *Nuorempana ja pienempänä* tunsin itseni *rohkeammaksi* kuin nykyään.

Sanalaatikko – Ordlåda

enemmän mer ennen förut, tidigare **huone** rum **hypätä** hoppa **isompi** större
jännittävämpi mer spännande **kauniimpi** vackrare **korkeampi** högre **koskaan** någonsin **kuin** än
 lukea läsa **mäki** backe **nuorempi** yngre **nykyään** i dag **parempi** bättre
pienempi mindre **pitää** tycka om **rohkeampi** modigare **taulu** tavla
 tuntea itsensä känna sig **tu** den där

d. **Kumpi on pitempi?** Vem (av er två) är längst? Ordhelp finns i ordlådan.

1. Kumpi teistä on pitempi? Sinä vai äiti?
2. Oletko sinä pitempi vai lyhyempi kuin paras kaverisi?
3. Kumpi on vanhempi ja kumpi on nuorempi, vauva vai ukki?
4. Oletko sinä vanhempi vai nuorempi kuin kaverisi?
5. Kummat kengät ovat isommat? Sinun kumpparisi vai äidin lenkkarit?

Sanalaatikko – Ordlåda

isommat större **kengät** skor **kuin** än **kummat** vilka (av de två)
kumpparisi dina gummistövlar **kumpi** vilken (av de två) **lenkkarit** joggingskor
lyhyempi kortare **nuorempi** yngre **paras kaverisi** din bästis **pitempi** längre **sinun** din
 teistä av er **ukki** morfar/farfar **vai** eller **vanhempi** äldre **vauva** bebis

28. Kaikkein pienin ja suloisin

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mikä Oonan hamsterin nimi oli? Vad hette Oonas hamster?
2. Oliko hamsteri Oonan mielestä kaikkein suurin ja inhottavin?
Tyckte Oona att hamstern var allra störst och äckligast?
3. Minkälaiset viikset ja tassut hamsterilla oli?
Hurudana mustascher och tassar hade hamstern?
4. Minkälainen turkki, kieli ja tuntokarvat sillä oli?
Hurudan päls, tunga och känselhår hade den?
5. Miksi Jonna oli Olivian luona? Varför var Jonna hemma hos Olivia?
6. Mikä oli Jonnan mielestä ihanin ja suloisin eläin?
Vad var det underbaraste och gulligaste djuret enligt Jonna?
7. Miltä mummon mansikat maistuivat? Hur smakade mormors jordgubbar?

2. Mikä on kaikkein suloisin ja ihanin? Vad är allra gulligast och underbarast?

a. Täydennä! Fyll i!

- iso stor → *iso/in* störst
- huono dålig → _____ sämst
- hassu tokroilig → _____ tokroiligast
- nätti* snygg → *näte/in* snyggast
- kiltti* snäll → _____ snällast
- pieni liten → *pien/in* minst
- suuri stor → _____ störst
- nuori ung → _____ yngst
- vanha gammal → *vanh/in* äldst
- rankka jobbig → _____ jobbigast
- syvä djup → *syv/in* djupast
- sievä snygg → _____ snyggast
- kylmä kall → _____ kallast

mukava trevlig → mukavin trevligast

tilava rymlig → _____ rymligast

ikävä tråkig → _____ tråkigast

ovela slug → _____ slugast

kamala hemsk → _____ hemskast

terävä vass → _____ vassast

lyhyt kort → lyhyin kortast

kevyt lätt → _____ lättast

iloinen glad → iloisin gladast

surullinen ledsen → _____ mest ledsen

Kirjoita uudestaan! Skriv dessa på nytt!

hyvä god, bra → parempi bättre

paras bäst

uusi ny → uudempi nyare

uusin nyast

pitkä lång → pidempi, (pitempi) längre

pisin längst

3. Minkälaiset viikset ja tassut Boriksella oli? Svaren på frågorna i denna uppgift finns i läskapitlet.

1. Minkälaiset viikset ja tassut Boriksella oli?

Sillä oli _____ viikset ja _____ tassut
mitä Oona oli nähnyt.

2. Minkälainen turkki ja kieli sillä oli?

Sillä oli _____ ja _____ kieli.

3. Minkälaiset tuntokarvat sillä oli?

Sillä oli _____ tuntokarvat, mitä Oona tiesi.

4. Minkälainen Söpö oli Jonnan mielestä?

Se oli Jonnan mielestä _____ ja _____.

5. Miksi Jonna ei sanonut mitään?

Hän ei sanonut mitään, koska _____ ja
_____ piti ymmärtää.

6. Minkälaiset marjat mummo antoi Oonalle?

Hän antoi Oonalle _____ ja _____ marjat.

7. Miksi mummo söi huonoimmalta lautaselta ja joi kuluneimmasta lasista?

Siksi että kaikki maistuu nuorena _____, jos syö
_____ ja juo _____ lasista.

4. Kuka on nuorin, kevyin ja lyhyin? Vem är yngst, lättast och kortast?

a.

Liinu on viisi vuotta, hän painaa 15 kiloa ja on 102 cm pitkä.
Mummo on 68 vuotta, hän painaa 55 kiloa ja on 159 cm pitkä.
Jonna on 12 vuotta, hän painaa 45 kiloa ja on 150 cm pitkä.
Sami on 13 vuotta, hän painaa 52 kiloa ja on 160 cm pitkä.
Kuka heistä on nuorin, kevyin ja lyhyin? Kuka on vanhin, painavin ja pisin?

Vem är yngst, lättast och kortast?

Vem är äldst, tyngst och längst?

b.

Ovatko Jonna ja Sami nuorempia vai vanhempia kuin Liinu ja mummo?
Ovatko he kevyempiä vai painavampia, lyhyempiä vai pitempiä
kuin Liinu ja mummo?

c. Tee luettelo! Gör en lista på din familj och släkt och dina klasskompisar. Skriv listan i skrivboken om utrymmet i arbetsboken inte räcker.

Perhe ja suku (henkilön nimi)	Syntymäaika (päivä, kuukausi, vuosi)	Paino (kg)	Pituus (cm)
Koulukaverit (henkilön nimi)	Syntymäaika (päivä, kuukausi, vuosi)	Paino (kg)	Pituus (cm)

Vem är yngst och äldst i familjen (eller i släkten)?

Vem är lättast och tyngst i familjen (eller i släkten)?

Vem är kortast och längst i familjen (eller i släkten)?

Vem är yngst och äldst i klassen?

Vem är lättast och tyngst i klassen?

Vem är kortast och längst i klassen?

29. Milloin on pääsiäinen?

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Mistä tulee sana *pääsiäinen*? Varifrån kommer ordet *pääsiäinen*?
2. Mistä silloin päästään? Vad slipper man då?
3. Mikä on *kevätpäiväntasaus*? Milloin se on? Vad är *vårdagjämning*? När är den?
4. Mikä on *täysikuu*? Vad är *fullmåne*?
5. Milloin on pääsiäinen? När är påsken?
6. Onko pääsiäinen kristillinen vai pakanallinen juhla?
Är påsken en kristlig eller en hednisk fest?
7. Mikä päivä on ennen pääsiäispyhiä? Vilken dag är före påskhelgerna?
8. Mitä itäsuomalaiset lapset tekevät silloin? Vad gör de östfinska barnen då?
9. Mitä *långfredag* on suomeksi? Vad heter *långfredag* på finska?
10. Miksi pääsiäislauantaita sanotaan *lankalauantaks*? Varför kallas påsklördagen för *trådlördag*?
11. Miksi ennen poltettiin pääsiäiskokkoa? Varför brände man påskbrasa förr i tiden?
12. Mitä *påsksondag* ja *annandag påsk* ovat suomeksi?
Vad heter *påsksondag* och *annandag påsk* på finska?
13. Minkä symboleja ovat pääsiäismunat, tiput ja puput?
Vad är påskäggen, kycklingarna och harungarna symboler för?

2. **Juhlapäiviä ja muita tärkeitä päiviä.** Festdagar och andra viktiga dagar. Skriv de finska namnen på raderna. De finns i ordlådan.

allhelgonadag		midsommar	
fettisdag		namnsdag	
självständighetsdag		nyår	
födelsedag		pingst	
första maj		påsk	
jul		skolavslutning	
Kristi			

himmelfärdsdag		nationaldag	
----------------	--	-------------	--

Sanalaatikko – Ordlåda

helatorstai, helluntai, itsenäisyyspäivä, joulu, juhannus, kansallispäivä, koulun päättäjaiset, laskiaispäivä, nimipäivä, pyhäinpäivä, pääsiäinen, syntymäpäivä, uusivuosi, vappu

3. Milloin jouluaatto on? När är julaftonen? Svara på frågorna på finska. Ordhjälp finns i ordlådan.

a. Kysymys: Milloin on... **Vastaus:** Se on...

1. jouluaatto? _____
2. juhannusaatto? _____
3. Ruotsin kansallispäivä? _____
4. Suomen itsenäisyyspäivä? _____
5. uusivuosi? _____
6. vappu? _____

Sanalaatikko – Ordlåda

joulukuuta december kesäkuuta juni tammikuuta januari toukokuuta maj
1. (= ensimmäinen), 6. (= kuudes), 24. (= kahdes/kymmenes/neljäs)

b. Milloin sinun omat merkkipäiväsi ovat? När är dina egna bemerkelsedagar?

8. Milloin sinun nimipäiväsi on?

9. Milloin sinun syntymäpäiväsi on?

4. N-sija monikossa. *N*-kasus i flertal.

I *N*-kasus i flertal används flera ändelser, *EN*, *DEN*, *TTEN* och *TEN*. Den vanligaste ändelsen är *EN*.

Täydennä mallin mukaan! Fyll i enligt mallen! (Obs! Tänk inte på betydelsen ännu.)

1. *EN*

pöytä bord → pöytien

pankki bank → _____

lapsi barn → _____

ohjelma program → _____

pelaaja spelare → _____

ystävä vän → _____

i → *j* kahden vokaalin välissä. /ändras till *j*, när det hamnar mellan två vokaler.

talo hus → talojen

koulu skola → _____

kirja bok → _____

puisto park → _____

2. *DEN* = *TTEN*

huone rum → huoneiden, huoneitten

rikas rik → _____, _____

maa land, jord → _____, _____

korkea hög → _____, _____

kaveri kompis → _____, _____

mustikka blåbär → _____, _____

3. *EN* = *TEN*

avain nyckel → avaimien, avainten

eläin djur → _____, _____

kieli språk → _____, _____

ihminen människa → _____, _____

5. I följande exempel står många ord i *N*-kasus flertal. Vad betyder exemplen?
Ordhjälp finns i ordlådan.

1. kesämökkien asukkaat _____
2. lintujen laulu _____
3. eläinten lisääntymisaika _____
4. kukkien aika _____
5. koivujen kukinta _____
6. sinivuokkojen kukat _____
7. luumupuiden kukat _____
8. purjeveneiden omistajat _____
9. koulujen ovet _____
10. myyjäisten ja diskojen pitäminen _____
11. pöytien luona _____
12. kirjojen takana _____

Sanalaatikko – Ordlåda

eläinten lisääntymisaika förökningstiden för djur kesämökkien asukkaat invånare i sommarstugor
 kirjojen takana bakom böcker koivujen kukinta björkblomning
 koulujen ovet skoldörrar kukkien aika tiden för blommor lintujen laulu fågelsång
 luumupuiden kukat blommorna i plommonträd myyjäisten ja diskojen pitäminen att hålla basar och
 disco purjeveneiden omistajat ägare till segelbåtar pöytien luona vid bord sinivuokkojen kukat
 blommorna i blåsippor

6. Mitä seuraavat lauseet tarkoittavat? Vad betyder följande satser? Fundera tillsammans. Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Eläinten on hankittava ruokaa perheilleen.
2. Allergikkojen on otettava lääkettä.
3. Pilkkijöiden on oltava varovaisia.
4. Koululaisten on luettava oppikirjat loppuun.
5. Heidän on opetettava monta uutta asiaa.

6. Oppilaiden on kerättävä rahaa luokkaretkeä varten.

7. Vanhempien on autettava koululaisia.

Sanalaatikko – Ordlåda

allergikko allergiker **eläin** djur **koululainen** skolelev **oppilas** elev **pilkkijä** pimplare
vanhemmat föräldrar

on autettava måste hjälpa **on hankittava** måste skaffa **on kerättävä** måste samla in
on luettava måste läsa **on oltava** måste vara **on opetettava** måste lära sig
on otettava måste ta

31. Liinu opettelee ajamaan pyörällä

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Minkälaisen polkupyörän Liinu on saanut? Hurudan cykel har Liinu fått?
2. Haluaako hän panna siihen tukipyörät? Vill hon sätta stödhjul på den?
3. Mitä hän on päättänyt? Vad har hon bestämt?
4. Mitä täytyy opetella lapsena? Vad måste man lära sig som barn?
5. Mitä pitää tehdä, kun opettelee jotakin? Vad måste man göra när man håller på och lär sig någonting?
6. Kuka pitää kiinni tavaratelineestä? Vem håller i pakethällaren?
7. Mitä tapahtuu, kun hän päästää irti? Vad händer när han släpper taget?
8. Alkaako Liinu ajaa lujempaa? Börjar Liinu cykla allt snabbare?
9. Oppiiko Liinu ajamaan? Lär sig Liinu att cykla?
10. Mitä hän tekee, kun hän ajaa puskaan? Vad gör hon när hon cyklar in i en buske?

2. **Omia kokemuksia.** Egna upplevelser.

Suomeksi

Kerro miten sinä olet oppinut ajamaan pyörällä! Tai miten olet oppinut lukemaan ja kirjoittamaan! Tarvitsiko sinun opetella kauan? Miltä tuntui, kun olit oppinut? Olet jo varmaan opetellut paljon englantia. Muistatko mitä asioita opit ensin? Mitä asioita olette opettelemassa juuri nyt? Oletko opetellut käyttämään sähköpostia? Jos et ole vielä opetellut, voitte varmaankin opetella suomen tunnilla.

På svenska

Berätta hur du har lärt dig att cykla! Eller hur du lärt dig att läsa och skriva. Behövde du lära dig länge? Hur kändes det när du hade lärt dig? Du har kanske lärt dig mycket engelska. Minns du vilka saker du lärde dig först? Vilka saker håller ni på och lär er just nu? Har du lärt dig att använda e-post? Om du inte har lärt dig ännu, ni kanske kan lära er på finska timmen.

3. **Opetteleminen on harjoittelemista.** Att lära sig är att träna.

Det är vanligt att man på finska använder ord som slutar på *MINEN*: *ajaminen, opetteleminen, harjoitteleminen*. Dessa ord översätts med *att + verb*: *att cykla, att lära sig, att träna*.

Täydennä mallin mukaan! Fyll i enligt mallen!

istua sitta → *istuminen* att sitta

juosta springa → *juokseminen* att springa

pelata spela → _____ att spela

tanssia dansa → _____ att dansa

silittää vaatteita → *vaatteiden silittäminen* att stryka kläder

imuroida keittiö → *keittiön* _____ att dammsuga i köket

tiskata astiat → *astioiden* _____ att diska

lukea läksyt → *läksyjen* _____ att läsa läxor

ajaa pyörällä → *pyörällä* _____ att cykla

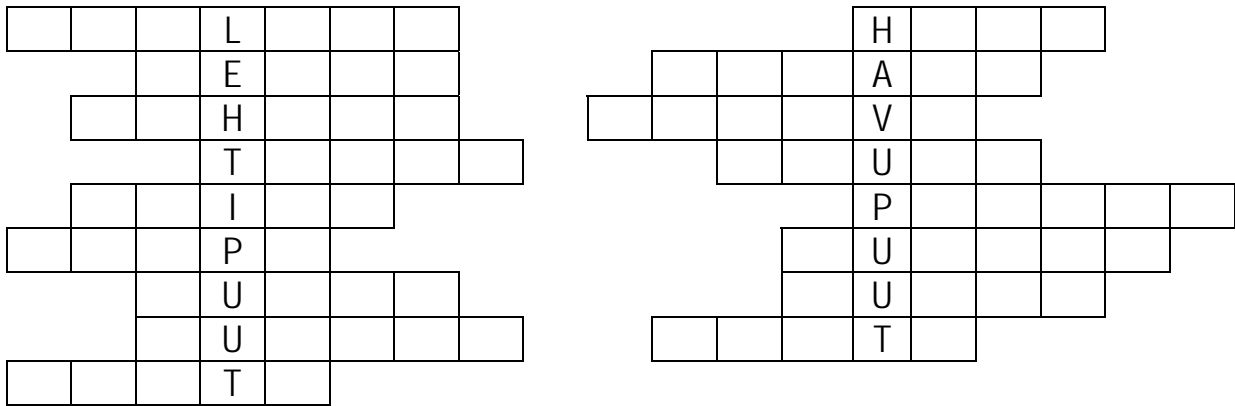
ajaa autolla → _____ att köra bil

4. Mistä sinä pidät? Vad tycker du om att göra?

Fundera tillsammans på vad ni tycker om. Använd *MINEN*-ord och sätt dem i *STA*-kasus.

Minä pidän _____,
 _____,
 _____ ja
 _____.

Opettaja pitää _____,
 _____,
 _____ ja
 _____.

5. Puuristikoita. Trädkorsord.

Sanalaatikko – Ordlåda

haapa asp havu barr havupuu barrträd jalava alm juuret rötter kataja en
 koivu björk kuusi gran lehmus lind lehti löv lehtipuu lövträd leppä al luonto natur
 mänty tall pihlaja rönn pyökki bok runko stam tammi ek tuomi hägg

Märker du att tre olika lövträd har hamnat i barrträdkorsordet. Vilka är de?

32. Joulu ja juhannus

1. **Sisältökysymyksiä.** Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Ketkä ovat töissä jouluna ja juhannuksena? Ovatko opettajat silloin töissä? Vilka arbetar på jul och midsommar? Arbetar lärarna då?

2. Ovatko joulun ja juhannuksen kristillisiä vai pakanallisia juhlia?

Är jul och midsommar kristliga eller hedniska fester?

3. Milloin joulun on? När är julen?

4. Miksi toista joulupäivää sanotaan suomeksi? Vad kallas annandag jul för på finska?

5. Mitä ennen vanhaan tehtiin tapoina? Vad gjorde man förr i tiden på annan dag jul?

6. Milloin juhannus on? När är midsommaren?

7. Mistä sana *joulu* on lainattu? Varifrån har ordet *joulu* inlånats?

8. Mitä *muinaisskandinavia* tarkoittaa? Vad betyder *fornskandinaviska*?

9. Mistä sana *juhla* on tullut? Varifrån har ordet *juhla* kommit?

10. Mistä sana *juhannus* tulee? Varifrån kommer ordet *juhannus*?

11. Kenellä on nimipäivä juhannuksena? Vem har namnsdag på midsommaren?

2. **Kukkia ja muita kesäsanoja.** Blommor och andra sommarord. Leta fram blommor och andra naturord. Orden finns i ordlådan.

T	J	F	L	E	S	K	E	N	L	E	H	T	I	L	U	M	M	E	G	N
B	L	S	K	K	A	I	K	A	S	V	I	T	A	R	B	A	N	G	A	F
Y	V	E	R	E	O	S	J	V	A	L	K	O	V	U	O	K	K	O	M	E
B	E	V	I	T	D	S	H	K	E	S	Ä	C	V	O	I	K	U	K	K	A
O	H	R	A	O	K	A	U	R	L	T	V	L	E	H	T	I	M	L	Ä	R
U	N	T	M	I	P	N	V	I	R	N	A	I	D	K	I	K	R	E	M	R
P	Ä	I	V	Ä	N	K	A	K	K	A	R	A	C	Ä	M	A	K	D	M	E
U	N	G	S	J	G	E	K	O	L	P	S	P	E	P	O	U	T	A	E	N
Ä	H	K	A	P	I	L	A	Ö	C	H	I	J	Y	Y	T	R	Ö	B	K	T
N	I	I	T	T	Y	L	E	I	N	I	K	K	I	H	E	A	S	F	K	U
O	V	E	N	Ö	Ä	O	F	M	O	R	V	O	K	K	I	O	D	I	Ä	K
Y	C	L	K	I	S	S	A	N	K	Ä	P	Ä	L	Ä	L	Ä	M	P	Ö	K
P	V	O	S	A	U	N	A	K	U	K	K	A	Ä	U	L	P	U	K	K	A

Sanalaatikko – Ordlåda

apila klöver **horsma** rallarros **kasvit** växter **kaura** havre **kesä** sommar **keto** äng
kielo liljekonvalj **kissankello** blåklocka **kissankäpälä** kattfot **kämmekkä** orkidé
käpy kotte **lehti** blad **leskenlehti** tussilago **lumme** vit näckros **lämpö** värme
niittyleinikki smörblomma **ohra** korn **orvokki** viol **pouta** uppehållsväder
päivänkakkara prästkrage **rentukka** kabbleka **ruis** råg **ruoho** gräs **sammal** mossa **saunakukka**
baldersbrå **timotei** timotej **ulpukka** gul näckros **valkovuokko** vitsippa
varsi stjälk **vehnä** vete **virna** vicker **voikukka** maskros

33. Tehdään himmeli ja lumilyhty!

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Minkälainen olo saattaa olla ennen joulua? Miksi?

Hur kan man känna sig före julen? Varför?

2. Mitä tarvikkeita himmeliä varten tarvitaan? Vilket tillbehör behöver man för himmeli-mobilen?

3. Miksi himmeliin teko on hyvä suunnitella?

Varför är det bra att planera på tillverkning av himmeli-mobilen?

4. Kuinka monta pilliä yhteen kuutioon tarvitaan? Hur många sugrör behövs för en kubik?

5. Miten joulua voi valmistella ulkona? Hur kan man förbereda julen utomhus?

6. Mitä tehdään ensin? Vad gör man först?

7. Minkälaiselle paikalle lumilyhty tehdään? På hurudan plats gör man snölyktan?

8. Kuinka monta lumipalloa ensimmäiseen riviin laitetaan?

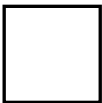
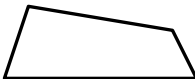

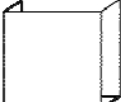
Hur många bollar lägger man på första raden?

9. Kuinka monta palloa lumilyhtyyn laitetaan yhteensä?

Hur många bollar lägger man sammanlagt på en snölykta?

10. Mitä lumilyhdyn sisälle laitetaan? Vad ställer man i snölyktan?

2. Geometrisia kuvioita. Geometriska figurer. Ordhjälp finns i ordlådan.

suora rät linje 	kolmio triangel
neliö kvadrat 	nelikulmio fyrhörning
suorakulmio rektangel 	kuutio kubik

Suorassa on vain yksi viiva. Kolmiossa on kolme sivua, jotka eivät aina ole yhtä pitkiä. Neliössä on neljä sivua, jotka ovat yhtä pitkiä. Myös nelikulmiossa on neljä sivua, jotka eivät aina ole yhtä pitkiä. Myös suorakulmiossa on neljä sivua. Suorakulmion lyhyemmät sivut ovat yhtä pitkiä ja pitemmät sivut yhtä pitkiä. Kuutiossa on kuusi sivua, jotka ovat aina yhtä pitkiä.
Suora, kolmio, neliö, nelikulmio ja suorakulmio ovat kaksiulotteisia.
Kuutio on kolmiulotteinen.

a.

1. Kuinka monta sivua suorassa on?
2. Kuinka monta sivua kolmiossa on? Ovatko ne aina yhtä pitkiä?
3. Kuinka monta sivua neliössä on? Ovatko ne yhtä pitkiä?
4. Kuinka monta sivua nelikulmiossa on? Ovatko ne yhtä pitkiä?
5. Kuinka monta sivua suorakulmiossa on? Ovatko ne yhtä pitkiä?
6. Kuinka monta sivua kuutiossa on? Ovatko ne aina yhtä pitkiä?
7. Kuinka moniulotteisia eri kuviot ovat?
8. Kuinka monta kulmaa eri kuvioissa on?

b.

1. Piirrä 7 cm pitkä suora.
2. Piirrä kolmio, jonka sivut ovat 4 cm pitkiä.
3. Piirrä neliö, jonka kaikki sivut ovat 4,5 cm pitkiä.
4. Piirrä nelikulmio, jonka lyhyemmät sivut ovat 1,5 cm ja 3 cm, ja pitemmät sivut 4 cm pitkiä.
4. Piirrä suorakulmio, jonka pitemmät sivut ovat 5 cm pitkiä ja lyhyemmät 3 cm.
5. Piirrä kuutio, jonka sivut ovat 3 cm pitkiä.
6. Väritä suora mustaksi, kolmio siniseksi, neliö punaiseksi, nelikulmio ruskeaksi, suorakulmio vihreäksi ja kuutio keltaiseksi.

Sanalaatikko – Ordlåda

eri kuviot olika figurer erimittaiset av olika längd kaksikulotteinen tvådimensionell keltainen gul kolmiulotteinen tredimensionell kuinka? hur? kuinka monta? hur många? kulma hörn lyhyempi kortare musta svart piirrä! rita! pitempi längre pitkä lång punainen röd ruskea brun sininen blå sivu sida vihreä grön viiva streck väritä! färglägg! yhtä pitkät lika långa 4,5 = neljä ja puoli/neljä pilkku viisi

34. Ruotsin kansallispäivä

1. Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Milloin on Ruotsin kansallispäivä? När är Sveriges nationaldag?
2. Milloin on Suomen itsenäisyyspäivä? När är Finlands självständighetsdag?
3. Miksi Suomessa on itsenäisyyspäivä? Miksi siellä ei ole kansallispäivä, niin kuin Ruotsissakin? Varför har Finland en självständighetsdag? Varför har man inte en nationaldag där, precis som i Sverige?
4. Milloin on Norjan ja Tanskan kansallispäivät? När är Norges och Danmarks nationaldagar?
5. Minkä merkki kansallispäivä on? Vad är nationaldagen tecken på?
6. Kenen päivä kansallispäivä on? Vems dag är nationaldagen?
7. Ketkä ovat Ruotsin enemmistöä? Vilka utgör majoriteten i Sverige?
8. Mitkä kansanryhmät ovat kansallisia vähemmistöjä? Vilka folkgrupper är nationella minoriteter?
9. Mitä muita Ruotsin vähemmistöjä tiedät? Vilka andra minoriteter vet du att det finns i Sverige?
10. Ovatko vähemmistöt osa kansakuntaa ja kansallista perintöä? Är minoriteterna en del av nationen och det nationella arvet?

2. isi-muodot – *skulle*-former

a. isi-muodoilla on monta tehtävää – *isi*-formerna har många uppgifter

- Det uttrycker någonting som är osäkert: *En osaisi vastata tuohon!* Jag *skulle* inte *kunna* svara på det där!
- Det uttrycker ett villkor: *Menisin diskoon, jos minulla olisi rahaa!* Jag *skulle* gå på disco om jag *hade* pengar!
- Det används i artiga frågor och förslag: *Ottaisitko mehua?* *Skulle du vilja ha saft?*
- Det används i önskingar: *Olisinpa kuninkaan lapsi!* Om jag var ett kungabarn!

b. isi-muotojen muodostaminen – att bilda *isi*-former

Man bildar *isi*-formerna av *he*-former:

he otta/vat	→ otta-	→ otta <i>isin</i> , otta <i>ist</i> , otta <i>isi</i> , otta <i>ismme</i> , otta <i>istte</i> , otta <i>isvat</i>
he halua/vat	→ halua-	→ halua <i>isin</i> , halua <i>ist</i> , halua <i>isi</i> , halua <i>ismme</i> , halua <i>istte</i> , halua <i>isvat</i>

Täydennä! Fyll i!

he kysy/vät	→ kysy-	→ minä _____
sinä _____		hän _____

he tietä/vät → _____ → minä _____
 sinä _____ hän _____
 he siivoa/vat → siivoa- → minä _____
 sinä _____ hän _____
 he kiipeä/vät → _____ → minä _____
 sinä _____ hän _____

c. *olla* ja *käydä* *isi*-muodossa. Kirjoita muodot uudestaan! Skriv formerna på nytt!

ol/sin _____ *käv/sin* _____
ol/ist _____ *käv/ist* _____
ol/si _____ *käv/si* _____
ol/simme _____ *käv/simme* _____
ol/stte _____ *käv/stte* _____
ol/sivat _____ *käv/sivät* _____

d. *e/i* → \emptyset + *isi* – *e* och *i* försvinner framför *isi*

he luke/vat → luke- → minä luk/sin
 sinä _____ hän _____
 he ui/vat → u/- → minä u/sin
 sinä _____ hän _____

e. *VV* → *V* + *isi* – en lång vokal förkortas framför *isi*

he saa/vat → saa- → minä sa/sin
 sinä _____ hän _____
 he pelaa/vat → pelaa- → minä pela/sin
 sinä _____ hän _____

f. *uo* → *o* + *isi* – första vokalen av två olika faller

he syö/vät → *syö* → minä sö/*sn*

sinä _____ hän _____

g. Kirjoita *isi*-muodossa. Skriv verben i *isi*-formen. Ordhjälp finns i ordlådan.

1. Me _____ sen laulun, jos _____.
(laulaa) (osata)

2. Minä _____ uuden tietokoneen, jos minulla
(ostaa)

_____ tarpeeksi rahaa.
(olla)

3. Minä _____ korkealle vuorelle, jos
(kiivetä)

_____.

(uskaltaa)

4. Äiti ehdottaa: _____ huoneesi, Jonna?
(siivota)

5. Jonna vastaa: Minä _____ ensin harjoituksissa. Sen
(käydä)

jälkeen _____ siivota.
(voida)

6. Hän pyytää Samia: _____ sinä huoneesi sillä
(imuroida)

aikaa?

7. Sami sanoo: Minä _____ ensin. Sen jälkeen
(syödä)

_____ siivota.
(ehitä)

Sanalaatikko – Ordlåda

jos om ehdottaa föreslå ehtiä hinna ensin först harjoitukset träning huone rum
imuroida dammsuga kiivetä klättra korkea hög käydä gå laulaa sjunga laulu sång
olla (här:) ha osata kunna ostaa köpa pyytää be rahaa pengar sen jälkeen efter det
siivota städa sillä aikaa under tiden syödä äta tarpeeksi tillräckligt tietokone dator uskaltaa våga
uusi ny vastata svara voida kunna vuori berg

35. Mummo muuttaisi Suomeen

Sisältökysymyksiä. Innehållsfrågor. Ta reda på innehållet i texten och svara på följande frågor.

1. Milloin ja miksi Johanssonit olivat hätääntyneitä ja suruissaan? När och varför var familjen Johansson ängsliga och sorgsna?
2. Miksi mummo muuttaisi Suomeen? Varför skulle mormor flytta till Finland?
3. Milloin Arvo menisi päiväkotiin? När skulle Arvo börja på daghemmet?
4. Mihin mummo menisi asumaan? Var skulle mormor bo?
5. Kuka asuisi lähellä? Vem skulle bo i närheten?
6. Miksi oli kiva että mummo ja Reino olivat tavanneet? Varför var det trevligt att mormor och Reino hade träffats?
7. Millä mummo menisi Turkuun? Hur skulle mormor åka till Åbo?
8. Ketkä olisivat siellä vastassa? Vem skulle möta henne där?
9. Olivatko Johanssonit satamassa iloisia? Var familjen Johansson glada i hamnen?
10. Miksi Pikku-Liinun huuli riippui? Varför hängde Lill-Liinu läpp?
11. Mitä Sami sanoi? Vad sade Sami?
12. Minkä Jonna halusi antaa mummolle? Vad ville Jonna ge mormor?
13. Ottiko mummo Söpön vastaan? Tog mormor emot Söpö?
14. Mitä hän sanoi? Vad sade hon?

HYVÄÄ KESÄÄ!